ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (štvrtá komora)

z 27. októbra 2010 *

Vo veci T-24/05,

Alliance One International, Inc., predtým Standard Commercial Corp., so sídlom v Danville, Virgínia (Spojené štáty),

Standard Commercial Tobacco Co., Inc., so sídlom vo Wilsone, Severná Karolína (Spojené štáty),

Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd, so sídlom vo Vaduze (Lichtenštajnsko),

v zastúpení: pôvodne M. Odriozola Alén, M. Marañon Hermoso a A. Emch, neskôr M. Odriozola Alén, M. Barrantes Diaz a A. João Vide, advokáti,

žalobkyne,

* Jazyk konania: angličtina.

proti

Európskej komisii, v zastúpení: F. Castillo de la Torre a É. Gippini Fournier, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie K(2004) 4030 v konečnom znení z 20. októbra 2004 týkajúceho sa konania podľa článku 81 ods. 1 Zmluvy ES (vec COMP/C.38.238/B.2 – Surový tabak – Španielsko),

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá komora),

v zložení: predseda komory O. Czúcz, sudcovia I. Labucka a K. O'Higgins (spravodajca),

tajomník: C. Kantza, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. júna 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1. *Žalobkyne a správne konanie*

1 World Wide Tobacco España, SA, (ďalej len „WWTE“) je jedným zo štyroch podnikov zaoberajúcich sa spracovaním surového tabaku v Španielsku (ďalej len „spracovatelia“ alebo „španielski spracovatelia“).

2 Ďalšími tromi španielskymi spracovateľmi sú Compañia española de tabaco en rama, SA, (ďalej len „Cetarsa“), Agroexpansión, SA, a Tabacos Españoles, SL, (ďalej len „Taes“).

3 V období od roku 1995 do 5. mája 1998 mala na základnom imaní spoločnosti WWTE dvojtretinový podiel spoločnosť Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd (ďalej len „TCLT“), 100 % dcérska spoločnosť spoločnosti Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (ďalej len „SCTC“), ktorá bola sama 100 % dcérskou spoločnosťou medzinárodnej

americkej spoločnosti Standard Commercial Corp. (ďalej len „SCC“). Podiel zodpovedajúci zostávajúcej tretine vlastnil prezident spoločnosti WWTE a jeho dvaja rodinní príslušníci.

4 Dňa 5. mája 1998 zvýšila TCLT svoju účasť na základnom imaní spoločnosti WWTE na 86,94 %, zvyšnú časť akcií vlastnila sama WWTE (9,73 %) a jedna fyzická osoba (3,33 %). V októbri 1998 WWTE nadobudla akcie tejto fyzickej osoby a SCC nadobudla 0,04 % priamy podiel na základom imaní spoločnosti WWTE. V máji 1999 mala TCLT 89,64 % a SCC 0,05 % podiel na základnom imaní spoločnosti WWTE a zvyšnú časť akcií vlastnila sama WWTE.

5 SCC, SCTC a TCLT sú v tomto prípade žalobkyňami. Skupina spoločností, do ktorej patria žalobkyne, bude ďalej označovaná slovným spojením „skupina Standard“.

6 Komisia Európskych spoločenstiev, ktorá mala informácie, podľa ktorých spracovatelia a španielski výrobcovia surového tabaku porušili článok 81 ES, podnikla 3. a 4. októbra 2001 šetrenia v zmysle článku 14 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho články [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3), v priestoroch troch z týchto spracovateľov, konkrétne Cetarsa, Agroexpansión a WWTE, ako aj v Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (ďalej len „Anetab“).

7 Dňa 3. októbra 2001 podnikla Komisia šetrenie tiež v priestoroch Cechu tabaku a Európskeho zväzu spracovateľov tabaku a 5. októbra 2001 v priestoroch Federación nacional de cultivadores de tabaco (ďalej len „FNCT“).

8 V priebehu januára a februára 2002 poskytli spracovatelia a Anetab Komisii určité informácie. Následne zaslala Komisia im a FNCT viacero žiadostí o informácie na základe článku 11 nariadenia č. 17. Komisia tiež požiadala španielske ministerstvo poľnohospodárstva, rybolovu a výživy o informácie v súvislosti so španielskou právnou úpravou v oblasti poľnohospodárskych výrobkov.

9 Dňa 11. decembra 2003 začala Komisia konanie, ktoré je základom tejto veci, a prijala oznámenie o výhradách, ktoré zaslala dvadsiatim spoločnostiam a zväzom, vrátane španielskych spracovateľov, Anetab, FNCT, žalobkýň a Deltafina SpA. Deltafina je talianska spoločnosť, ktorej hlavným predmetom činnosti je prvotné spracovanie surového tabaku v Taliansku a obchodovanie so spracovaným tabakom. Patrí do rovnakej skupiny spoločností ako Taes, t. j. do skupiny, na čele ktorej je americká spoločnosť Universal Corp.

10 Predmetné podniky a zväzy mali prístup k vyšetrovaciemu spisu Komisie prostredníctvom CD-ROM-u, ktorý im bol zaslaný, a na výhrady Komisie odpovedali zaslanými písomnými pripomienkami.

11 Vypočutie sa konalo 29. marca 2004.

12 Po konzultácii s poradným výborom pre reštriktívne postupy a monopoly a vzhľadom na záverečnú správu vyšetrovateľa prijala Komisia 20. októbra 2004 rozhodnutie K(2004) 4030 v konečnom znení týkajúce sa konania podľa článku 81 ods. 1 [ES] (vec COMP/C.38.238/B2 – Surový tabak – Španielsko) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorého zhrnutie je uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* z 19. apríla 2007 (Ú. v. EÚ L 102, s. 14).

2. *Napadnuté rozhodnutie*

13 Napadnuté rozhodnutie sa týka dvoch horizontálnych kartelov uzavretých a vykonávaných na španielskom trhu surového tabaku.

14 Cieľom prvého kartelu, ktorý zahŕňal spracovateľov a spoločnosť Deltafina, bolo stanovovať každoročne počas obdobia rokov 1996 až 2001 (maximálnu) priemernú dodaciu cenu pre každú odrodu surového tabaku bez ohľadu na kvalitu, ako aj podiel množstva každej odrody surového tabaku, ktorý mohol každý spracovateľ nakúpiť od výrobcu (pozri najmä odôvodnenia č. 74 až 76 a 276 napadnutého rozhodnutia). Od roku 1999 do roku 2001 si spracovatelia a spoločnosť Deltafina medzi sebou dohodli aj cenové rozpätia podľa stupňa kvality každej odrody surového tabaku, ktoré sú uvedené v tabuľkách tvoriacich prílohu k „pestovateľským zmluvám", ako aj „ďalšie podmienky", a síce priemerné minimálne ceny pre výrobcov alebo skupiny výrobcov (pozri najmä odôvodnenia č. 77 až 83 a 276 napadnutého rozhodnutia).

15 Pre kartel opísaný v bode 14 vyššie sa bude ďalej používať slovné spojenie „kartel spracovateľov".

16 Druhý kartel identifikovaný v napadnutom rozhodnutí zahŕňal tri španielske poľnohospodárske odborové organizácie, a síce Asociación agraria de jóvenes agricultores (ďalej len „ASAJA"), Unión de pequeños agricultores (ďalej len „UPA") a Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (ďalej len „COAG"), ako aj Confederación de cooperativas agrarias de España (ďalej len „CCAE"). Cieľom tohto kartelu bolo stanovovať každoročne počas obdobia rokov 1996 až 2001 cenové rozpätia podľa stupňa kvality každej odrody surového tabaku, ktoré sú uvedené v tabuľkách tvoriacich prílohu k „pestovateľským zmluvám", ako aj „ďalšie podmienky" (pozri najmä odôvodnenia č. 77 až 83 a 277 napadnutého rozhodnutia).

17 Pre kartel opísaný v bode 16 vyššie sa bude ďalej používať slovné spojenie „kartel zástupcov výrobcov“.

18 V napadnutom rozhodnutí Komisia usúdila, že každý z týchto kartelov predstavuje jediné a nepretržité porušenie článku 81 ods. 1 ES (pozri najmä odôvodnenia č. 275 až 277 napadnutého rozhodnutia).

19 V článku 1 tohto rozhodnutia pripísala Komisia zodpovednosť za kartel spracovateľov španielskym spracovateľom, spoločnosti Deltafina, spoločnosti Dimon Inc., ktorá je materskou spoločnosťou skupiny, do ktorej patrí Agroexpansión, a žalobkyniam, a zodpovednosť za kartel zástupcov výrobcov pripísala zväzom ASAJA, UPA, COAG a CCAE (spoločne ďalej len „zástupcovia výrobcov“).

20 V článku 2 napadnutého rozhodnutia nariadila Komisia týmto podnikom a zástupcom výrobcov, aby okamžite ukončili, ak tak už neurobili, porušenia uvedené v článku 1 a aby sa v budúcnosti zdržali akéhokoľvek obmedzujúceho postupu s rovnakým alebo podobným cieľom alebo účinkom.

21 V článku 3 napadnutého rozhodnutia sú uložené nasledujúce pokuty:

— Deltafina: 11 880 000 eur,

— Cetarsa: 3 631 500 eur,

— WWTE: 1 822 500 eur,

— Agroexpansión: 2 592 000 eur,

— Taes: 108 000 eur,

— ASAJA: 1 000 eur,

— UPA: 1 000 eur,

— COAG: 1 000 eur,

— CCAE: 1 000 eur.

22 Z článku 3 napadnutého rozhodnutia tiež vyplýva, že žalobkyne sú solidárne zodpovedné za zaplatenie pokuty uloženej spoločnosti WWTE a spoločnosť Dimon je zodpovedná za zaplatenie pokuty uloženej spoločnosti Agroexpansión.

3. *Osoby, ktorým je určené napadnuté rozhodnutie*

23 Bod 2.4 napadnutého rozhodnutia sa venuje otázke osôb, ktorým je určené (odôvodnenia č. 357 až 400 napadnutého rozhodnutia).

24 Komisia najprv vysvetľuje, že bolo preukázané, že španielski spracovatelia a Deltafina boli priamymi účastníkmi kartelu spracovateľov a ASAJA, UPA, COAG a CCAE boli priamymi účastníkmi kartelu zástupcov výrobcov, takže každá z týchto spoločností a každý z týchto zväzov „je braná/braný na zodpovednosť za porušenie a je preto osobou, ktorej je určené [napadnuté rozhodnutie]“ (odôvodnenia č. 357 a 358 napadnutého rozhodnutia). V odôvodneniach č. 359 až 369 tohto rozhodnutia podrobnejšie opisuje úlohu spoločnosti Deltafina v karteli spracovateľov.

25 Komisia potom skúma otázku pripísateľnosti protiprávneho správania dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti, pričom dospela k záveru, že v danej veci v tejto súvislosti ide o tri prípady, a síce spoločnosti Agroexpansión, WWTE a Taes (odôvodnenia č. 370 až 400 napadnutého rozhodnutia).

26 V tejto súvislosti Komisia v prvom rade pripomína zásady, ktoré sa podľa nej uplatňujú v tejto oblasti (odôvodnenia č. 371 až 374 napadnutého rozhodnutia).

27 Konkrétne vysvetľuje:

— na určenie, či sa materská spoločnosť má považovať za zodpovednú za protiprávne správanie svojej dcérskej spoločnosti, je potrebné preukázať, že dcérska spoločnosť „neurčuje svoje konanie na trhu samostatne, ale v podstate vykonáva

pokyny, ktoré jej dáva materská spoločnosť“ (rozsudok Súdneho dvora zo 14. júla 1972, Imperial Chemical Industries/Komisia, 48/69, Zb. s. 619, body 132 a 133),

— ak vlastní materská spoločnosť podiel zodpovedajúci celému základnému imaniu dcérskej spoločnosti, podľa ustálenej judikatúry sa možno oprávnene domnievať, že skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na jej správanie (rozsudky Súdneho dvora z 25. októbra 1983, AEG-Telefunken/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, bod 50; ako aj zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, bod 29; rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, nazývaný „PVC II“, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, body 961 a 984),

— túto domnienku možno potvrdiť „osobitnými činiteľmi, ktoré sú vlastné pre určité prípady“,

— v prípade, ak dcérske spoločnosti nie sú pod 100 % kontrolou, môže podľa Súdneho dvora materská spoločnosť ovplyvňovať spôsob konania svojej dcérskej spoločnosti vtedy, ak v okamihu, keď došlo k porušeniu, vlastní podiel zodpovedajúci väčšine jej základného imania (rozsudok Imperial Chemical Industries/Komisia, už citovaný, bod 136) alebo ak je „sústavne“ informovaná o činnostiach tejto dcérskej spoločnosti a priamo určuje jej správanie (rozsudok AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný, bod 52),

— podľa ustálenej judikatúry treba v kontexte súťažného práva pod pojmom „podnik“ rozumieť hospodársku jednotku z hľadiska predmetu dohody, o ktorú ide, aj keď je z právneho hľadiska táto hospodárska jednotka zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002,

HFB a. i./Komisia, T-9/99, Zb. s. II-1487, bod 66, odkazujúci na rozsudok Súdneho dvora z 12. júla 1984, Hydrotherm Gerätebau, 170/83, Zb. s. 2999, bod 11).

28 V druhom rade pred podrobnejším preskúmaním prípadov Agroexpansión a WWTE Komisia v odôvodnení č. 375 napadnutého rozhodnutia uvádza:

„V danom prípade sú traja zo štyroch španielskych spracovateľov kontrolovaní (100 % a 90 %) medzinárodnými americkými spoločnosťami. Okrem iného existujú ďalšie skutkové okolnosti potvrdzujúce domnienku, že konanie Agroexpansión a WWTE musí byť pripísané ich materským spoločnostiam. V takom prípade sa obidve spoločnosti, materská spoločnosť aj jej dcérska spoločnosť, musia považovať za solidárne zodpovedné za porušenia konštatované v… [napadnutom] rozhodnutí."

29 V odôvodnení č. 376 napadnutého rozhodnutia Komisia dopĺňa:

„[Naopak], po zaslaní oznámenia o výhradách a vypočutí účastníkov konania sa ukázalo, že dôkazy obsiahnuté v spise nemôžu odôvodniť obdobný záver, pokiaľ ide o účasť Universal… a Universal Leaf [Tobacco Co. Inc.] v spoločnostiach Taes a Deltafina. V skutočnosti [okrem] väzby medzi materskými a dcérskymi spoločnosťami neobsahoval spis žiadne informácie o materiálnej účasti spoločností Universal… a Universal Leaf na skutočnostiach preskúmavaných v [napadnutom rozhodnutí]. Nie je preto namieste, aby im bolo určené rozhodnutie v tejto veci. Rovnaký záver by sa mal tým viac vzťahovať na spoločnosť Intabex [Nederlands BV], keďže jej 100 % účasť v Agroexpansión je výsostne finančná."

30 V odôvodneniach č. 377 až 386 napadnutého rozhodnutia skúma Komisia situáciu spoločnosti Agroexpansión. Predovšetkým poznamenáva, že od druhej polovice roku 1997 je táto spoločnosť úplne kontrolovaná spoločnosťou Dimon, a to prostredníctvom jej 100 % dcérskej spoločnosti Intabex Netherlands BV (ďalej len „Intabex"). Z toho vyvodzuje, že je oprávnené sa domnievať, že prinajmenšom od tohto okamihu vykonáva Dimon rozhodujúci vplyv na správanie Agroexpansión. Komisia dodáva, že ďalšie skutočnosti obsiahnuté v spise, ktoré opisuje v odôvodneniach č. 379 a 380 napadnutého rozhodnutia, potvrdzujú túto domnienku. Okrem iného odmieta tvrdenia spoločnosti Dimon uvedené v odpovedi na oznámenie o výhradách a predovšetkým tvrdenie, že porušila zásadu zákazu diskriminácie, keď ju považuje za zodpovednú za protiprávne správanie jej dcérskej spoločnosti, hoci, okrem iného, materskú spoločnosť spoločnosti Cetarsa, t. j. Sociedad estatal de participaciones industriales (ďalej len „Sepi"), nepovažovala za zodpovednú za protiprávne správanie jej dcérskej spoločnosti. Komisia odôvodňuje tento rozdielny prístup skutočnosťami, že na rozdiel od toho, čo tvrdila spoločnosť Dimon, „[jej] spis neobsahuje priamu komunikáciu medzi spoločnosťami Cetarsa a Sepi v súvislosti s predmetom tejto veci", „účasť Sepi v spoločnosti Cetarsa je v zásade finančná, podobne ako je to vo vzťahu medzi spoločnosťami Intabex a Agroexpansión", „Cetarsa (na rozdiel od Agroexpansión) združuje všetky činnosti spracovania tabaku v rámci skupiny Sepi a z rovnakého dôvodu je preukázateľne riadená samostatne" a nakoniec, že „Cetarsa nie je 100 % dcérskou spoločnosťou Sepi" (odôvodnenie č. 384 napadnutého rozhodnutia).

31 Zo skutočností uvedených v bode 30 vyššie Komisia vyvodzuje záver, že spoločnosť Dimon „musí byť s Agroexpansión spoločne zodpovedná za správanie spoločnosti Agroexpansión opísané v [napadnutom rozhodnutí] počas obdobia od druhej polovice roku 1997 do 10. augusta 2001" (odôvodnenie č. 386 napadnutého rozhodnutia).

32 V odôvodneniach č. 387 až 400 napadnutého rozhodnutia skúma Komisia situáciu WWTE.

33 Uvádza, že je potrebné rozlišovať dve obdobia, prvé od roku 1995 do mája 1998 a druhé od mája 1998 do dňa vydania napadnutého rozhodnutia.

34 Pokiaľ ide o prvé obdobie, Komisia najprv v odôvodneniach č. 388 až 390 napadnutého rozhodnutia uvádza:

— dvojtretinový podiel na základom imaní WWTE mala spoločnosť SCC prostredníctvom spoločnosti TCLT, ktorá je dcérskou spoločnosťou SCTC,

— zostávajúci podiel na základnom imaní WWTE bol vo vlastníctve troch fyzických osôb, konkrétne prezidenta WWTE a jeho dvoch rodinných príslušníkov,

— na prijatie rozhodnutia na valnom zhromaždení WWTE bol potrebný súhlas akcionárov s podielom na základom imaní aspoň 75 %,

— predstavenstvo WWTE tvorili štyria členovia volení valným zhromaždením,

— dvaja z týchto členov, medzi nimi aj prezident WWTE, ktorý disponoval rozhodujúcim hlasom, zastupovali menšinových akcionárov,

— jedným z dvoch zostávajúcich členov bol viceprezident SCC zodpovedný za činnosť skupiny v Európe, pán V.,

— rozhodnutia predstavenstva WWTE sa prijímali jednoduchou väčšinou hlasov.

35 Z uvedených skutočností Komisia v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia vyvodzuje záver, že počas prvého obdobia bola WWTE pod spoločnou kontrolou spoločnosti SCC (prostredníctvom spoločností SCTC a TCLT) a prezidenta WWTE a jeho rodiny.

36 V tom istom odôvodnení potom uvádza radu dôkazov obsiahnutých v jej spise, ktoré viedli k záveru, že v rovnakom období SCC „a/alebo jej dcérske spoločnosti" vykonávali rozhodujúci vplyv na konanie WWTE v Španielsku.

37 Nakoniec v odôvodnení č. 392 napadnutého rozhodnutia Komisia vysvetľuje, že vzhľadom na uvedené skutočnosti „je opodstatnené vyvodiť záver, že od roku 1996 do mája 1998, hoci SCC kontrolovala prostredníctvom svojich dcérskych spoločností TCLT a SCTC len dve tretiny základného imania WWTE, uplatňovala určité mechanizmy, ktoré jej spoločne umožňovali byť informovanou o činnosti jej dcérskej spoločnosti v Španielsku a tak skutočne kontrolovať jej obchodnú politiku".

38 Pokiaľ ide o druhé obdobie, v odôvodneniach č. 393 až 398 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza rad skutočností, ktoré preukazujú, že od mája 1998 mala SCC nad WWTE výlučnú kontrolu, či už priamo alebo prostredníctvom spoločností SCTC a TCLT, a vykonávala rozhodujúci vplyv nad jej obchodnou politikou. Týmito skutočnosťami sú:

— v máji 1998 zvýšila TCLT svoj podiel na základnom imaní WWTE na 86,94 %, zvyšnú časť podielu na základnom imaní vlastnili sama WWTE (9,73 %) a jedna fyzická osoba (3,33 %),

— v októbri 1998 nadobudla WWTE akcie tejto fyzickej osoby a SCC nadobudla priamy 0,04 % podiel vo WWTE,

— v máji 1999 zvýšila TCLT svoj podiel na základnom imaní WWTE na 89,64 % a SCC zvýšila svoj podiel na základnom imaní WWTE na 0,05 %,

— pravidlá hlasovania na valnom zhromaždení sa nemenili, takže od mája 1998 kontrolovala SCC prijímanie rozhodnutí na valnom zhromaždení,

— dvaja členovia predstavenstva WWTE zastupujúci menšinových akcionárov sa vzdali funkcií a nahradili ich dvaja noví členovia zvolení valným zhromaždením,

— od mája 1998 sa na prijatie rozhodnutia predstavenstva WWTE vyžadoval súhlas troch zo štyroch jeho členov,

— od mája 1998 vystupuje pán V. pri uzatváraní pestovateľských zmlúv medzi WWTE a skupinami výrobcov,

— „príručka pre postupy a metódy vnútornej kontroly“ WWTE z roku 2000 (ďalej len „príručka WWTE“) uvádza, že „prezident spoločne s riaditeľom nákupov je priamo zodpovedný za [postupy uzatvárania zmlúv] pod podmienkou predchádzajúceho súhlasu materskej spoločnosti, ktorá každoročne v marci schvaľuje rozpočet kampane“.

39 V odôvodnení č. 399 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že „argumenty SCC uvedené v jej odpovedi na oznámenie o výhradách neodôvodňujú v tejto veci odlišný záver“. Konkrétne podľa Komisie „existencia miestneho vedenia jej španielskej dcérskej spoločnosti [nevyvracia záver, že] SCC vykonávala rozhodujúci vplyv nad touto dcérskou spoločnosťou“.

40 Vzhľadom na tieto rozdielne dôkazy Komisia v odôvodnení č. 400 napadnutého rozhodnutia uzatvára, že prinajmenšom od roku 1996 vykonávala „SCC a/alebo jej dcérske spoločnosti SCTC a TCLT“ rozhodujúci vplyv nad obchodnou politikou WWTE, a preto musia byť solidárne zodpovedné za praktiky, ktoré sú jej vytýkané, a musia byť zahrnuté medzi osoby, ktorým je určené napadnuté rozhodnutie.

Konanie a návrhy účastníkov konania

41 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 21. januára 2005 podali žalobkyne túto žalobu.

42 V rovnaký deň podala spoločnosť WWTE žalobu, ktorou sa domáha zníženia pokuty, ktorá jej bola uložená napadnutým rozhodnutím (vec T-37/05).

43 Rovnako spoločnosť Agroexpansión podala 22. januára 2005 žalobu, ktorou sa domáha zníženia pokuty, ktorá jej bola uložená napadnutým rozhodnutím (vec T-38/05).

44 Dňa 28. januára 2005 podala spoločnosť Dimon žalobu, ktorou sa domáha čiastočného zrušenia napadnutého rozhodnutia a subsidiárne zníženia pokuty, ktorá jej bola uložená týmto rozhodnutím (vec T-41/05).

45 Listom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 1. augusta 2005 požiadali žalobkyne o spojenie tejto veci s vecami T-37/05, T-38/05 a T-41/05.

46 Listom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 7. septembra 2005 Komisia uviedla Súdu prvého stupňa, že podľa nej by spojenie štyroch vecí neumožňovalo zvýšiť hospodárnosť konania podstatným spôsobom, a preto ponecháva na rozhodnutie Súdu prvého stupňa, či je vhodné vyhovieť žiadosti o spojenie vecí.

47 Súd prvého stupňa nevyhovel tejto žiadosti o spojenie vecí.

48 Na základe správy predloženej sudcom spravodajcom rozhodol Súd prvého stupňa (štvrtá komora) o začatí ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania podľa článku 64 rokovacieho poriadku požiadal Komisiu o predloženie jedného dokumentu a zodpovedanie určitých otázok. Komisia vyhovela týmto žiadostiam v stanovenej lehote.

49 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 17. júna 2009.

50 Žalobkyne navrhujú, aby Všeobecný súd:

— zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom sa ich týka,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

51 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania.

Právny stav

52 Na podporu svojej žaloby uvádzajú žalobkyne dva žalobné dôvody. Prvý žalobný dôvod sa delí na dve časti. Prvá časť prvého žalobného dôvodu je založená na porušení článku 81 ods. 1 ES a článku 23 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim vyd. 08/002, s. 205). Druhá časť, uvedená subsidiárne, je založená na nedostatočnom odôvodnení. Druhý žalobný dôvod je založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania. Tieto dva žalobné dôvody sú úzko spojené, preto je namieste preskúmať ich spoločne.

1. Tvrdenia účastníkov konania

53 V prvej časti prvého žalobného dôvodu žalobkyne tvrdia, že Komisia porušila článok 81 ods. 1 ES a článok 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 tým, že voči nim vyvodila zodpovednosť za porušenie, ktorého za dopustila spoločnosť WWTE.

54 Vysvetľujú, že na to, aby určitá spoločnosť mohla byť zodpovedná za porušenie, ktorého sa dopustila iná spoločnosť, musia byť podľa judikatúry aj rozhodovacej praxe Komisie súčasne splnené dve podmienky: nepostačuje, že prvá spoločnosť mala možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv nad správaním druhej spoločnosti, tento vplyv musí aj skutočne vykonávať.

55 Pokiaľ ide o prvú podmienku, žalobkyne uvádzajú, že v období do mája 1998 nemala TCLT možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv nad obchodnou politikou spoločnosti WWTE a nemala vo vzťahu k nej také riadiace oprávnenie, aby ju zbavila reálnej samostatnosti pri určovaní jej smerovania na trhu. Preto sa domnievajú, že Komisia nesprávne pripísala spoločnosti TCLT, a rozšírením aj spoločnostiam SCTC a SCC, porušenie, ktorého sa v uvedenom období dopustila WWTE.

56 Na podporu svojich tvrdení uvádzajú žalobkyne predovšetkým skutočnosť, že SCTC a SCC mali v spoločnosti WWTE len nepriamy podiel, WWTE bola pod spoločnou kontrolou spoločnosti TCLT na jednej strane a prezidenta WWTE a jeho rodiny na druhej strane a „dôkazy uvedené v spise“, na ktoré sa odvoláva Komisia v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia, nepreukazujú, že mali možnosť vykonávať nad spoločnosťou WWTE rozhodujúci vplyv.

57 Žalobkyne sa domnievajú že pojem „spoločná kontrola“ uvedený v nariadení Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Ú. v. EÚ L 24, s. 1; Mim. vyd. 08/003, s. 40) nezodpovedá možnosti vykonávať rozhodujúci vplyv. V tomto ohľade jednak uvádzajú, že toto nariadenie nemôže byť analogicky uplatňované na tento prípad. Okrem toho tvrdia, že aj pri predpoklade, že v uvedenom nariadení možno nájsť indície na definovanie „možnosti vykonávať rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku dcérskej spoločnosti“, bolo by vhodné použiť pojem „výlučná kontrola“ a nie pojem „spoločná kontrola“.

58 Pokiaľ ide o obdobie nasledujúce po máji 1998, žalobkyne uznávajú, že mali možnosť vykonávať nad spoločnosťou WWTE rozhodujúci vplyv.

59 Pokiaľ ide o druhú podmienku, žalobkyne v prvom rade uvádzajú, že na jej splnenie je potrebné, aby materská spoločnosť dala svojej dcérskej spoločnosti priame pokyny dopustiť sa porušenia alebo aby sa na takom porušení priamo zúčastnila. Na podporu tohto tvrdenia uvádzajú predovšetkým konštatovanie Komisie uvedené v odôvodnení č. 376 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého „[okrem] väzby medzi materskými a dcérskymi spoločnosťami neobsahoval spis žiadne informácie o materiálnej účasti spoločností Universal… a Universal Leaf na skutočnostiach preskúmavaných v [napadnutom rozhodnutí]“.

60 Žalobkyne uvádzajú, že Komisia sa mýli, ak sa domnieva, že na preukázanie skutočného výkonu rozhodujúceho vplyvu postačuje preukázať, že dcérska spoločnosť nemá úplnú samostatnosť pri určovaní smerovania svojej činnosti na trhu, a to bez preukázania osobitného vzťahu k protiprávnemu správaniu. Jednak sa domnievajú, že názor, ktorý zastáva Komisia, nie je podporený judikatúrou, ktorú uvádza. Ďalej tvrdia, že tento vplyv sa musí prejaviť na „obchodnej politike týkajúcej sa porušenia“. V danom prípade pritom k porušeniu došlo na trhu nákupu surového tabaku, ktorý je trhom, na ktorom mala WWTE úplnú samostatnosť, a ktorý nespadá pod jej

„obchodnú alebo predajnú politiku“. V rovnakom duchu žalobkyne kritizujú skutočnosť, že dôkazné prostriedky, z ktorých vychádzala Komisia, sa týkajú financovania a predaja tabaku, a nie nákupu surového tabaku.

61 V druhom rade žalobkyne uvádzajú, že v prípade vertikálne integrovanej skupiny spoločností nemôže byť zodpovednosť za protiprávne správanie dcérskej spoločnosti automaticky pripísaná spoločnosti nachádzajúcej sa na čele skupiny. Takáto zodpovednosť môže byť v zásade pripísaná materskej spoločnosti, ktorá dala dotknutej dcérskej spoločnosti pokyny alebo riadila jej správanie.

62 V treťom rade žalobkyne uvádzajú, že preukázanie skutočnosti, že dali spoločnosti WWTE pokyny, je úlohou Komisie. Na podporu toho uvádzajú, že sa nemožno domnievať, že ak spoločnosť vlastní 100 % podiel na základnom imaní inej spoločnosti, účinne vykonáva nad jej činnosťou rozhodujúci vplyv. Predovšetkým tvrdia, že v prípadoch, o ktoré išlo v rozsudkoch AEG-Telefunken/Komisia a PVC II, už citovaných v bode 27 vyššie, sa súd spoločenstva neobmedzil na túto domnienku, ale podrobne preskúmal otázku účasti materskej spoločnosti na porušení.

63 V každom prípade podľa žalobkýň Komisia neuviedla uvedenú domnienku v oznámení o výhradách ani v napadnutom rozhodnutí. Preto ju nemohla po prvýkrát zohľadniť až vo vyjadrení k žalobe. Žalobkyne dodávajú, že v odôvodneniach č. 18 a 376 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že aj v prípade 100 % podielu na základom imaní dcérskej spoločnosti je na to, aby mohla voči materskej spoločnosti vyvodiť zodpovednosť za správanie jej dcérskej spoločnosti, povinná poskytnúť ďalšie dôkazy.

64 Žalobkyne okrem iného trvajú na tom, že Komisia musí priniesť dôkaz o skutočnom výkone rozhodujúceho vplyvu každou zo žalobkýň. V tomto kontexte uvádzajú na svoju podporu predovšetkým to, že Komisia nemôže predpokladať, že pán V. „zastával funkcie na úrovni vedenia skupiny" v zmysle bodu 37 rozsudku Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, ABB Asea Brown Boveri/Commission (T-31/99, Zb. s II-1881). Uvádzajú, že SCC nikdy nevymedzila pánovi V. jeho právomoci takým spôsobom, že by mohol byť porovnávaný s „vysokými riadiacimi pracovníkmi" uvedenými v tomto rozsudku a nebol ani osobou zodpovednou za všetky činnosti skupiny Standard v regióne alebo danej krajine alebo osobou poverenou v rámci tejto skupiny na celosvetovej úrovni obchodným riadením všetkých podnikov pôsobiacich v danom odvetví. Žalobkyne spresňujú, že pán V. zastupoval Standard Commercial Tobacco Services Ltd (ďalej len „SCTL") v Európe, ale jeho právomoci vyplývali z jeho funkcie člena predstavenstiev miestnych dcérskych spoločností, vrátane WWTE, a nie z poverenia daného spoločnosťou SCC. Úlohy pána V. boli obmedzené na koordináciu predaja spracovaného tabaku prostredníctvom medzinárodnej predajnej siete skupiny Standard.

65 V štvrtom rade žalobkyne poukazujú na obdobie pred májom 1998. Uvádzajú, že Komisia nepredložila žiadny dôkaz dostatočne preukazujúci, že počas tohto obdobia niektorá z nich dala spoločnosti WWTE pokyn na protisúťažné správanie. Najmä dôkazy uvedené v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia nie sú v tejto súvislosti dostatočné.

66 K tomuto bodu žalobkyne po prvé uvádzajú, že Komisia nepredložila nijaký dôkaz ani neuviedla nijaký argument, pokiaľ ide o TCLT. Predovšetkým uvádzajú, že spoločnosť TCLT je podnikom bez vlastnej činnosti a jej účasť v spoločnosti WWTE má výsostne finančnú povahu.

67 Po druhé žalobkyne uvádzajú, že pán V. pracoval pre spoločnosť SCTL a nie pre spoločnosť SCC. Dodávajú, že tvrdenie Komisie, podľa ktorého bol pán V. všeobecne zodpovedný za činnosti skupiny Standard v Európe a konal ako zástupca spoločnosti SCC, sú veľmi všeobecné, a sú preto nedôvodné. Tieto skutočnosti v každom prípade nepreukazujú, že SCTC dala spoločnosti WWTE priame pokyny na protisúťažné správanie.

68 Po tretie žalobkyne uvádzajú, že vyhlásenie Komisie o tom, že pán V. „bol zodpovedný za vzťahy medzi spoločnosťou WWTE a materskými spoločnosťami“ (odôvodnenie č. 391 napadnutého rozhodnutia), je rovnako veľmi všeobecné, a preto nepodložené. Uvádzajú najmä, že Komisia nepreukázala, že tieto „vzťahy“ zahŕňali dávanie inštrukcií spoločnosti WWTE.

69 V štvrtom rade žalobkyne tvrdia, že zápisnica zo zasadnutia predstavenstva spoločnosti WWTE z 25. a 26. marca 1996 uvedená v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia uvádza iba SCTC, preto sa argumenty, ktoré z nej odvodzuje Komisia, nemôžu týkať spoločností SCC a TCLT. Spoločnosť SCTC dodáva, že táto zápisnica nepreukazuje, že dala spoločnosti WWTE pokyn dopustiť sa protisúťažného správania. SCTC bola v skutočnosti kontaktovaná, a preto mohla udeliť svoj súhlas, iba pokiaľ ide o cezhraničné záležitosti pri nákupe surového tabaku, konkrétne najmä predaj spracovaného tabaku a mimoriadne výdavky.

70 Po štvrté TCLT zdôrazňuje, že Komisia neuviedla, že by sa jej týkala ktorákoľvek z faxových správ uvedených v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia. SCC uvádza, že tieto faxové správy boli zaslané zamestnancovi jednej zo spoločností prepojených s SCTC, nie samotnej SCTC. Meno „Standard Commercial UK“ bolo v niektorých faxových správach omylom uvedené odosielateľom, pretože SCC nemá v Spojenom kráľovstve žiadne zastúpenie. Rovnako je pán V. nesprávne uvedený ako viceprezident SCC vo výročnej správe SCC. Pokiaľ ide o SCTC, uvádza, že v predmetných

faxových správach je iba spomenuté, že je možné, že pán V. bol informovaný o správaní spoločnosti WWTE, a domnieva sa, že z toho nemožno vyvodiť, že SCTC dala spoločnosti WWTE pokyn dopustiť sa protisúťažného správania.

71 Po piate žalobkyne poukazujú na obdobie po máji 1998. Uvádzajú, že Komisia nepredložila dostatočné dôkazy, že počas tohto obdobia ktorákoľvek zo žalobkýň dala spoločnosti WWTE pokyn na protisúťažné správanie.

72 V tejto súvislosti po prvé upozorňujú, že zistenia uvedené v odôvodneniach č. 396 a 398 napadnutého rozhodnutia sa týkajú len SCTC.

73 Po druhé žalobkyne kritizujú zistenia Komisie uvedené v napadnutom rozhodnutí v odôvodnení č. 398 a v poznámke pod čiarou 313. Najprv uvádzajú, že „zmluvy o dlhodobých španielskych dodávkach", na ktoré sa odkazuje v tejto poznámke pod čiarou, nemajú s predmetnými porušeniami žiadnu súvislosť, a preto nemôžu slúžiť na preukázanie skutočnosti, že jedna zo žalobkýň dala spoločnosti WWTE pokyn na protisúťažné správanie. Ďalej tvrdia, že Komisia navyše nemôže argumentovať príručkou WWTE. V tejto súvislosti jednak tvrdia, že táto príručka nepostačuje na preukázanie skutočnosti, že SCTC dávala spoločnosti WWTE pokyny na dopúšťanie sa porušovania pravidiel hospodárskej súťaže. Okrem toho vysvetľujú, že táto príručka „stanovuje, že SCTC udeľuje súhlas pred začatím postupu uzatvárania zmlúv", čo v praxi znamená, že „schvaľuje množstvá tabaku, ktorý sa má nakúpiť v Španielsku". Spresňujú, že tento súhlas sa udeľuje v rámci schvaľovania ročného rozpočtu a nie je súhlasom na nákup za určenú cenu alebo na určenie ceny podľa daného postupu alebo vzorca. WWTE v rámci výdavkov odsúhlasených SCTC „absolútne samostatne uplatňovala nezávislú nákupnú politiku". Dodávajú, že príručka pochádza z roku

2000, preto nemôže slúžiť na preukázanie skutočnosti, že SCTC vykonávala nad spoločnosťou WWTE rozhodujúci vplyv od mája 1998.

74 V šiestom rade sa žalobkyne domnievajú, že z právneho hľadiska dostatočne preukázali, že v čase porušenia článku 81 ods. 1 ES konala WWTE na trhu samostatne a nie podľa ich pokynov.

75 V tejto súvislosti po prvé uvádzajú, že Komisia nespochybňuje, že WWTE má vlastné miestne vedenie.

76 Po druhé uvádzajú, že WWTE mala svoj vlastný majetok a svojich vlastných zamestnancov.

77 Po tretie opakujú, že SCTC sa podieľala na obchodovaní a predaji spracovaného tabaku, zatiaľ čo WWTE bola výlučne zodpovedná za nákup surového tabaku.

78 Po štvrté žalobkyne vysvetľujú, že skupina Standard má decentralizovanú štruktúru a „španielsky trh s tabakom predstavuje úplne nepodstatnú časť celkových činností skupiny“.

79 Po piate žalobkyne v replike uvádzajú, že TCLT nemala nijaký finančný majetok, nevykonávala nijaké činnosti a nezamestnávala nijakých zamestnancov. Vysvetľujú, že TCLT nakupovala od WWTE spracovaný tabak len „formálne“, „aby to bolo

pre WWTE z účtovného hľadiska výhodnejšie“, a že SCTC sa nepodieľala na nákupnej stratégii WWTE, ktorá bola v podstate vo výlučnej zodpovednosti prezidenta WWTE.

80 Z odôvodnení Komisie uvedených vyššie žalobkyne usudzujú, že Komisia nepreukázala dostatočným spôsobom, že by niektorá zo žalobkýň dala WWTE pokyn na protisúťažné správanie. Komisia tak nesprávne uplatnila článok 81 ods. 1 ES a článok 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

81 V druhej časti prvého žalobného dôvodu, uvedenej subsidiárne, žalobkyne tvrdia, že Komisia nesprávne uplatnila článok 253 ES tým, že nedostatočne odôvodnila svoje rozhodnutie, že žalobkyne majú byť solidárne zodpovedné za správanie WWTE.

82 Pokiaľ ide o druhý žalobný dôvod, žalobkyne v prvom rade vysvetľujú, že pri rozhodnutí, že Universal, Universal Leaf Tobacco Co. Inc. (ďalej len „Universal Leaf“) a Sepi neboli zodpovedné za protiprávne správanie svojich dcérskych spoločností, použila Komisia rozdielne kritériá. Overovala totiž, či jej spis neobsahuje jednak „indície o materiálnej účasti spoločností Universal a Universal Leaf na skutočnostiach prešetrovaných v [napadnutom rozhodnutí]“ (odôvodnenie č. 376 napadnutého rozhodnutia) a jednak „priamu komunikáciu medzi spoločnosťami Cetarsa a Sepi týkajúcu sa prejednávanej veci“ (odôvodnenie č. 384 napadnutého rozhodnutia).

83 Komisia pritom nepredložila nijaký dôkaz o akejkoľvek materiálnej účasti spoločností SCC, SCTC alebo TCLT na porušení, ktorého sa dopustila WWTE, a ani o náznaku priamej komunikácie medzi niektorou z uvedených spoločností a WWTE v súvislosti s predmetom tejto veci.

84 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že so spoločnosťou Intabex zaobchádzala Komisia zhovievavejšie ako s TCLT. Kritizujú skutočnosť, že na rozdiel od spoločnosti Intabex bola TCLT zahrnutá medzi subjekty, ktorým bolo určené napadnuté rozhodnutie, a bola určená za zodpovednú za protiprávne správanie svojej dcérskej spoločnosti, hoci jej účasť v nej je výsostne finančná a Komisia nepriniesla dôkaz o jej materiálnej účasti na skutočnostiach vytýkaných spoločnosti WWTE.

85 Skutočnosť, že TCLT neuviedla vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách, že jej účasť vo WWTE je výsostne finančná, považujú žalobkyne za irelevantnú. Uvádzajú, že preukázanie zodpovednosti TCLT prináleží Komisii. Okrem iného sa domnievajú, že Komisia nemôže úspešne tvrdiť, že TCLT bola od roku 1996 do roku 1999 hlavným odberateľom spoločnosti WWTE. V skutočnosti sa jednak nákupy uskutočňovali výlučne z účtovných dôvodov a TCLT neodobrala žiadne dodávky tabaku. Okrem toho Komisia tento argument v napadnutom rozhodnutí neuviedla.

86 V treťom rade žalobkyne uvádzajú, že sa nedovolávajú toho, aby mali prospech z protiprávneho aktu uskutočneného v prospech tretej osoby. Presnejšie uvádzajú, že netvrdia, že Komisia protiprávne opomenula určiť zodpovednosť spoločností Universal, Universal Leaf, Sepi, alebo Intabex, či ich označiť za subjekty, ktorým je napadnuté rozhodnutie určené. Uvádzajú, že ak sa Komisia na základe určeného kritéria domnieva, že určitej spoločnosti nemá byť napadnuté rozhodnutie určené, rovnaké kritérium musí uplatňovať bez diskriminácie aj na všetky ostatné dotknuté spoločnosti.

87 Pokiaľ ide o prvý žalobný dôvod, Komisia uvádza, že musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

88 Komisia v prvom rade súhlasí s názorom žalobkýň, že na to, aby mohla byť voči materskej spoločnosti vyvodená zodpovednosť za správanie jej dcérskej spoločnosti, treba jednak to, aby mala možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na obchodné správanie tejto dcérskej spoločnosti, a jednak to, aby tento rozhodujúci vplyv aj skutočne vykonávala.

89 Pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, Komisia uvádza, že je dostatočne podrobne definovaná normotvorcom v nariadení č. 139/2004. Konkrétnejšie odkazuje na článok 3 ods. 2 a 3 tohto nariadenia. Okrem iného odmieta tvrdenie žalobkýň, že o „rozhodujúci" vplyv ide iba vtedy, ak je vplyv „výlučný" (pozri bod 57 vyššie).

90 Pokiaľ ide o druhú z podmienok uvedených v bode 88 vyššie, Komisia spochybňuje názor žalobkýň, podľa ktorého sa vyžaduje, aby materská spoločnosť dala svojej dcérskej spoločnosti pokyn porušiť článok 81 ES alebo aby sa priamo zúčastnila na porušení. Tvrdí, že pri definovaní tejto podmienky judikatúra ustálene odkazuje na nedostatok samostatnosti dcérskej spoločnosti pri určovaní jej smerovania na trhu, a to bez preukázania osobitného vzťahu k protiprávnemu správaniu.

91 Komisia uvádza, že medzi dôkazmi preukazujúcimi skutočný výkon kontroly politiky dcérskej spoločnosti figuruje skutočnosť, že materská spoločnosť je zastúpená v predstavenstve dcérskej spoločnosti. Dodáva, že dcérska spoločnosť má menšiu možnosť byť samostatná vtedy, ak je činná na rovnakom trhu ako jej materská spoločnosť, alebo na trhu, ktorý je s ním úzko spojený. Okrem týchto všeobecných dôkazov môžu niektoré osobitné dôkazy prispieť k preukázaniu toho, že materská spoločnosť sa podieľa na obchodnej politike svojej dcérskej spoločnosti alebo že uplatňuje mechanizmy, ktoré jej umožňujú dohliadať na činnosti dcérskej spoločnosti.

92 Komisia dodáva, že judikatúra pripustila, že ak 100 % podiel v dcérskej spoločnosti má jej materská spoločnosť, predpokladá sa, že materská spoločnosť vykonáva svoju možnosť ovplyvňovať správanie dcérskej spoločnosti. Materská spoločnosť by mohla túto domnienku vyvrátiť, ak by predložila dôkazy, že v skutočnosti sa uvedená dcérska spoločnosť správa na trhu samostatne.

93 Komisia spresňuje, že táto domnienka sa uplatňuje tak v prípade, keď materská spoločnosť vlastní vo svojej dcérskej spoločnosti priamy 100 % podiel, ako aj v prípade, keď vlastní tento podiel nepriamo.

94 V druhom rade Komisia skúma obdobie pred májom 1998.

95 V tejto súvislosti po prvé uvádza, že v odôvodneniach č. 388, 390 a 391 napadnutého rozhodnutia dostatočným spôsobom preukázala, že žalobkyne mali počas tohto obdobia možnosť vykonávať nad spoločnosťou WWTE rozhodujúci vplyv.

96 Po druhé Komisia tvrdí, že napadnuté rozhodnutie v odôvodnení č. 391 uvádza viaceré dôkazy, že materské spoločnosti WWTE zaviedli dostatočné mechanizmy umožňujúce im skutočne vykonávať rozhodujúci vplyv na obchodné správanie WWTE. V tejto súvislosti spresňuje, že skutočné vykonávanie rozhodujúceho vplyvu je najlepším objektívnym kritériom na posúdenie, či mala materská spoločnosť možnosť vykonávať takýto vplyv.

97 Pokiaľ ide o tieto skutočnosti, Komisia najprv trvá na úlohe a zodpovednosti pána V. v rámci skupiny Standard. Domnieva sa najmä, že žalobkyne nemôžu argumentovať skutočnosťou, že pán V. nebol zamestnaný spoločnosťami SCC, SCTC alebo TCLT, ani skutočnosťou, že ani v jednej z týchto spoločností nezastával funkciu „corporate

officer“. Rozhodujúce je iba to, či „zastával funkcie na úrovni vedenia skupiny“ (rozsudok ABB Asea Brown Boveri/Komisia, už citovaný v bode 64 vyššie, bod 37).

98 Komisia sa následne odvoláva na zápisnicu zo zasadnutia predstavenstva WWTE z 25. a 26. marca 1996.

99 Okrem iného Komisia tvrdí, že korešpondencia uvedená v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia preukazuje, že prezident WWTE informoval pána V. nielen o nákupoch tabaku tejto spoločnosti, ale tiež o dohodách o cenách a množstvách uzavretých s ostatnými spracovateľmi.

100 Po tretie Komisia uvádza, že skutočnosť, že TCLT ako jediná spoločnosť v rámci skupiny Standard vlastnila priamy podiel vo WWTE, nebráni tomu, aby SCC a SCTC vykonávali vo WWTE rozhodujúci vplyv. Tvrdí, že viaceré dôkazy preukazujú existenciu väzby medzi WWTE a žalobkyňami. V tejto súvislosti najmä uvádza, že TCLT nominovala dvoch zo štyroch členov predstavenstva WWTE a bola hlavným klientom WWTE od roku 1996 do roku 1999, SCTC vykonáva svoju činnosť v odvetví spracovania tabaku a obchodovania s ním a od roku 2000 je hlavným klientom WWTE a že viceprezident SCC zodpovedný za činnosti v odvetví tabaku v Európe je členom predstavenstva WWTE. Vysvetľuje, že v tejto skupine má každá spoločnosť určenú svoju úlohu: WWTE nakupuje v Španielsku surový tabak a spracúva ho, jej produkciu potom priamo odkupujú TCLT a SCTC, ktoré následne túto produkciu uvádzajú na trh prostredníctvom predajnej siete SCC, ktorá koordinuje činnosti rôznych prevádzkových spoločností skupiny.

101 Z toho, čo je uvedené vyššie, Komisia vyvodzuje záver, že sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia tým, že považovala WWTE prinajmenšom od mája 1998 za hospodársku jednotku skupiny Standard a žalobkyne za solidárne zodpovedné za zaplatenie pokuty.

102 V treťom rade Komisia poukazuje na obdobie po máji 1998.

103 V tejto súvislosti po prvé uvádza, že žalobkyne nespochybňujú skutočnosť, že počas tohto obdobia mali možnosť vykonávať vo WWTE rozhodujúci vplyv.

104 Po druhé Komisia uvádza, že WWTE je od mája 1998 pod výlučnou kontrolou skupiny Standard a od októbra 1998 má skupina Standard 100 % podiel na základnom imaní WWTE. Preto usudzuje, že sa mohla oprávnene domnievať, že žalobkyne vykonávali rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku svojej dcérskej spoločnosti.

105 Komisia odmieta tvrdenie žalobkýň, že pri určení ich zodpovednosti za protiprávne správanie WWTE v napadnutom rozhodnutí nevychádzala z tejto domnienky. Odmieta najmä ich výklad odôvodnenia č. 376 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 59 vyššie) a tvrdí, že z tohto odôvodnenia, ako aj z odôvodnenia č. 18 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že „dôvod, pre ktorý nerozhodla o tom, že [toto rozhodnutie] nie je určené spoločnostiam Intabex a Universal, spočíva v ich pripomienkach k oznámeniu o výhradách a ich vyjadreniach na vypočutí, ktoré postačovali na vyvrátenie domnienky o skutočnom výkone kontroly založenej na podiele na základnom imaní ich dcérskych spoločností“. Spresňuje, že v prípade spoločnosti Taes túto domnienku nemohla uplatniť, pretože jej materské spoločnosti, t. j. Universal a Universal Leaf,

mali len 90 % podiel na jej základnom imaní. Pokiaľ ide o spoločnosť Deltafina, ktorá je pod 100 % kontrolou spoločností Universal a Universal Leaf, Komisia zdôrazňuje, že Universal a Universal Leaf vyvrátili túto domnienku a žalobkyne nikdy netvrdili, že jej spis obsahuje dôkazy preukazujúce vykonávanie rozhodujúceho vplyvu týchto materských spoločností na správanie uvedenej dcérskej spoločnosti.

106 V treťom rade Komisia vysvetľuje, že v odôvodneniach napadnutého rozhodnutia č. 395 až 398 zohľadňuje ďalšie dôkazy podporujúce jej záver, že žalobkyne skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku WWTE.

107 Komisia vychádzala najmä z určitých častí memoranda výkonného výboru SCTC adresovaného pánovi V. o „dlhodobých zmluvách o španielskych dodávkach“ (odôvodnenie č. 396 a poznámka pod čiarou 313 napadnutého rozhodnutia).

108 Ďalším dôkazom, na ktorý sa odvoláva Komisia, je skutočnosť uvedená v napadnutom rozhodnutí v odôvodnení č. 398 a v poznámke pod čiarou 314, že ročný rozpočet WWTE schvaľuje jej predstavenstvo „s výhradou zmien navrhnutých materskou spoločnosťou“.

109 Komisia okrem iného upozorňuje na zistenia týkajúce sa príručky WWTE, ktoré uviedla v odôvodnení č. 398 napadnutého rozhodnutia. Predovšetkým uvádza, že žalobkyne pripustili, že SCTC musela schváliť rozpočet na nákup tabaku predtým, ako prezident WWTE začal celý postup uzatvárania zmlúv.

110 Komisia dodáva, že jej spis obsahuje množstvo ďalších dôkazov preukazujúcich skutočnosť, že žalobkyne vykonávali nad spoločnosťou WWTE rozhodujúci vplyv.

111 Po štvrté sa Komisia domnieva, že dôkazy uvedené žalobkyňami, ako sú zhrnuté v bodoch 75 až 79 vyššie, nepreukazujú dostatočným spôsobom, že WWTE sa na trhu správala samostatne.

112 Pokiaľ ide o druhý žalobný dôvod, Komisia odmieta porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.

113 Na úvod pripomína, že podľa judikatúry musí byť dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania v súlade so zásadou zákonnosti, podľa ktorej sa nikto nemôže vo svoj prospech dovolávať nezákonnosti, ku ktorej došlo v prospech iného. Domnieva sa preto, že aj keby sa ukázalo, že napadnuté rozhodnutie nebolo určené určitým podnikom nachádzajúcim sa v podobnom postavení ako žalobkyne, táto okolnosť nie je relevantná, pokiaľ ide o posúdenie zodpovednosti žalobkýň.

114 Potom Komisia v prvom rade uvádza, že postavenie žalobkýň sa odlišuje od postavenia spoločností Universal, Universal Leaf a Sepi, preto v danom prípade nemôže ísť o porušenie zásady rovnosti zaobchádzania. Konkrétnejšie s poukazom na odôvodnenia č. 18, 375, 376, 384 a 385 napadnutého rozhodnutia potvrdzuje, že nemala k dispozícii dôkazy dostatočne opodstatňujúce záver, že Taes, Deltafina a Cetarsa na úrovni obchodných vzťahov so svojimi materskými spoločnosťami nekonali samostatne.

115 Pokiaľ ide na jednej strane o spoločnosti Taes a Deltafina, Komisia uvádza, že na začiatku adresovala oznámenie o výhradách nielen týmto spoločnostiam, ale aj dvom ich materským spoločnostiam. V odpovediach na oznámenie o výhradách a na vypočutí však tieto materské spoločnosti predložili „podrobné a presvedčivé" argumenty, ktoré viedli k záveru, že so spoločnosťami Taes a Deltafina netvoria jednu hospodársku jednotku.

116 Komisia tvrdí, že časť odôvodnenia č. 376 napadnutého rozhodnutia uvedená žalobkyňami (pozri body 59 a 82 vyššie) sa musí vykladať „v kontexte odôvodnenia č. 18 a [tohto] rozhodnutia v celom jeho rozsahu". Trvá na tom, že v žiadnej časti napadnutého rozhodnutia netvrdí, že na to, aby mohla byť voči materskej spoločnosti vyvodená zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, je potrebné preukázať „materiálnu účasť" uvedenej materskej spoločnosti na porušení. Tým, že sa v odôvodnení č. 376 napadnutého rozhodnutia zmienila o neexistencii „materiálnej účasti… na skutočnostiach preskúmavaných v tomto rozhodnutí", odvolávala sa na „neexistenciu materiálnych skutočností preukazujúcich vykonávanie rozhodujúceho vplyvu". V prípade žalobkýň boli takéto materiálne skutočnosti naopak prítomné.

117 Pokiaľ ide konkrétne o spoločnosť Deltafina, Komisia zdôrazňuje, že v odôvodnení č. 376 napadnutého rozhodnutia chcela len uviesť, že Universal a Universal Leaf predložili argumenty preukazujúce obchodnú samostatnosť ich dcérskej spoločnosti, a tým „vyvrátili domnienku". Vysvetľuje, že „možno je znenie [tohto odôvodnenia] neuspokojivé", ale domnieva sa, že nemôže viesť žalobkyne k presvedčeniu, že by mohla rozhodnúť o zodpovednosti spoločností Universal a Universal Leaf za správanie spoločnosti Deltafina iba vtedy, ak by mala dôkaz o ich priamej účasti na porušení.

118 Po výzve Všeobecného súdu v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania (pozri bod 48 vyššie), aby poskytla bližšie vysvetlenie k „detailným a presvedčivým"

argumentom, ktoré sú spomenuté v bode 115 vyššie, však Komisia pripustila, na rozdiel od toho, čo uviedla vo svojich písomných vyjadreniach, že nie je pravda, že Universal a Universal Leaf v správnom konaní úspešne vyvrátili domnienku vyplývajúcu z vlastníctva 100 % akcií spoločnosti Deltafina, čo ju malo viesť k tomu, že nerozhodla o ich zodpovednosti za protiprávne správanie tejto spoločnosti. Vysvetlila, že v súčasnosti existuje množstvo judikatúry podporujúcej jej stanovisko, že vlastníctvo podielu zodpovedajúceho celému základnému imaniu dcérskej spoločnosti „samotné a samo osebe" postačuje na domnienku, že materská spoločnosť skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti. V období, keď bolo prijaté napadnuté rozhodnutie, však bolo jej praxou „používať túto domnienku opatrne a podporovať zistenia týkajúce sa zodpovednosti materských spoločností v čo najväčšej možnej miere na dvojakom základe: uplatňovať túto domnienku pri dcérskych spoločnostiach so 100 % podielom a zabrániť akejkoľvek snahe o vyvrátenie tejto domnienky osobitnými zisteniami o skutočnom vykonávaní rozhodujúceho vplyvu prostredníctvom ďalších dôkazov". Dodáva, že vzhľadom na to, že jej spis neobsahoval žiadny osobitný dôkaz preukazujúci skutočné vykonávanie takéhoto vplyvu spoločnosťami Universal a Universal Leaf na obchodné správanie spoločnosti Deltafina, rozhodla sa nepovažovať ich za zodpovedné za porušenie, ktorého sa dopustila Deltafina. Komisia spresňuje, že v prípade spoločnosti Deltafina vychádzala z tejto domnienky tým menej, že táto spoločnosť nevykonávala činnosť na trhu nákupu a prvotného spracovania surového tabaku v Španielsku.

119 Pokiaľ ide na druhej strane o spoločnosť Cetarsa, Komisia vysvetľuje, že táto spoločnosť patrí spoločnosti Sepi, štátnej holdingovej spoločnosti, ktorá sa v Španielsku zúčastňuje prebiehajúcej privatizácie priemyselných spoločností financovaných štátom a ktorá podlieha právomoci španielskeho ministerstva hospodárstva a financií. Tvrdí, že jej spis neobsahuje nijaký dôkaz, ktorý by naznačoval, že Cetarsa neurčovala svoje obchodné správanie úplne samostatne, a v tejto súvislosti pripomína zistenia uvedené v odôvodnení č. 384 napadnutého rozhodnutia (pozri bod 30 vyššie). Dodáva, že uvedené odôvodnenie sa nemá vykladať tak, že by znamenalo, že dôvodom, prečo sa spoločnosť Sepi nepovažuje za zodpovednú za správanie spoločnosti Cetarsa, sú chýbajúce dôkazy o priamej komunikácii medzi týmito dvomi spoločnosťami. Uvádza,

že v tomto odôvodnení odpovedá na špecifické argumenty predložené spoločnosťou Dimon počas správneho konania, a preto sa sústreďuje na rozdiely medzi spoločnosťami Dimon a Sepi.

120 V druhom rade Komisia uvádza, že TCLT sa nachádza v inom postavení ako Intabex.

121 Uvádza, že v napadnutom rozhodnutí dospela k záveru, že spoločnosť Intabex svojou odpoveďou na oznámenie o výhradách preukázala, že vzhľadom na svoju výsostne finančnú účasť v spoločnosti Agroexpansión nemala ani v najmenšom možnosť vykonávať nad ňou rozhodujúci vplyv. TCLT vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách naopak nepredložila žiadny argument v tomto zmysle. Komisia dodáva, že v každom prípade bola TCLT hlavným klientom spoločnosti WWTE od roku 1996 do roku 1999, a preto sa nachádzala v inom postavení ako Intabex.

2. Posúdenie Všeobecným súdom

Úvodné pripomienky o pripísateľnosti protiprávneho správania dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti

122 Treba pripomenúť, že právo Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže sa týka činností podnikov (rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 59), a že pojem podnik zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob financovania (rozsudok

Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 112).

123 Judikatúra tiež spresnila, že pod pojmom podnik v tomto kontexte treba rozumieť hospodársku jednotku, aj keď je táto hospodárska jednotka z právneho hľadiska zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb (rozsudok Súdneho dvora zo 14. decembra 2006, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, Zb. s. I-11987, bod 40, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. septembra 2005, DaimlerChrysler/Komisia, T-325/01, Zb. s. II-3319, bod 85).

124 Ak takýto hospodársky subjekt porušuje pravidlá hospodárskej súťaže, podľa zásady osobnej zodpovednosti zodpovedá za toto porušovanie (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 145; zo 16. novembra 2000, Cascades/Komisia, C-279/98 P, Zb. s. I-9693, bod 78, ako aj z 11. decembra 2007, ETI a i., C-280/06, Zb. s. I-10893, bod 39).

125 Porušenie práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže treba jednoznačne pripísať právnickej osobe, ktorej možno uložiť pokutu. Na účely uplatnenia a výkonu rozhodnutia Komisie v oblasti hospodárskej súťaže je potrebné ako osobu, ktorej je rozhodnutie určené, označiť subjekt, ktorý má právnu subjektivitu (pozri v tomto zmysle rozsudok PVC II, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 978).

126 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že správanie dcérskej spoločnosti môže byť pripísané materskej spoločnosti najmä vtedy, ak dcérska spoločnosť napriek tomu, že má vlastnú právnu subjektivitu, neurčuje svoje správanie na trhu samostatne, ale v podstate uplatňuje pokyny, ktoré jej dala materská spoločnosť (rozsudky Súdneho dvora Imperial Chemical Industries/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, body 132 a 133; zo 14. júla 1972, Geigy/Komisia, 52/69, Zb. s. 787, bod 44, a z 21. februára 1973,

Europemballage a Continental Can/Komisia, 6/72, Zb. s. 215, bod 15), najmä vzhľadom na hospodárske, organizačné a právne väzby medzi týmito dvoma právnymi subjektmi (pozri analogicky rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 122 vyššie, bod 117, ako aj ETI a i., už citovaný v bode 124 vyššie, bod 49).

127 V takej situácii sú materská spoločnosť a dcérska spoločnosť súčasťou tej istej hospodárskej jednotky a tvoria tak jeden podnik v zmysle judikatúry uvedenej v bodoch 122 a 123 vyššie. Skutočnosťou, ktorá oprávňuje Komisiu určiť rozhodnutie ukladajúce pokuty materskej spoločnosti, teda nie je podnecovanie dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou, aby sa dopustila porušenia, a tým menej účasť materskej spoločnosti na porušení, ale to, že tvoria jeden podnik v zmysle článku 81 ES (rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2007, Akzo Nobel a. i./Komisia, T-112/05, Zb. s. II-5049, bod 58).

128 Z judikatúry rovnako vyplýva, že Komisia sa nemôže uspokojiť konštatovaním, že materská spoločnosť má možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti, ale musí tiež preveriť, či bol tento rozhodujúci vplyv skutočne vykonávaný (pozri v tomto zmysle rozsudky Imperial Chemical Industries/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 137, a AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 50).

129 V osobitnom prípade, keď materská spoločnosť vlastní 100 % podiel na základnom imaní dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže, jednak táto materská spoločnosť môže vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok Imperial Chemical Industries/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, body 136 a 137) a jednak existuje vyvrátiteľná domnienka, že táto materská spoločnosť skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 50, a PVC II, už citovaný v bode 27 vyššie, body 961 a 984).

130 Na domnienku, že materská spoločnosť vykonáva rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku dcérskej spoločnosti, za týchto podmienok postačuje, ak Komisia preukáže, že materská spoločnosť vlastní podiel zodpovedajúci celému základnému imaniu dcérskej spoločnosti. V dôsledku toho môže Komisia voči materskej spoločnosti vyvodiť solidárnu zodpovednosť za zaplatenie pokuty, ktorá bola uložená dcérskej spoločnosti, ibaže by táto materská spoločnosť, ktorej prináleží vyvrátenie tejto domnienky, predložila dostatočné dôkazy, ktoré preukazujú, že sa jej dcérska spoločnosť na trhu správa samostatne (pozri v tomto zmysle rozsudok Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 29).

131 Hoci je pravda, že Súdny dvor v bodoch 28 a 29 rozsudku Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovanom v bode 27 vyššie, uviedol okrem 100 % podielu na základnom imaní dcérskej spoločnosti aj ďalšie okolnosti, akými sú nespochybnenie vplyvu materskej spoločnosti na obchodnú politiku jej dcérskej spoločnosti a spoločné zastúpenie oboch spoločností v rámci správneho konania, nič to nemení na skutočnosti, že Súdny dvor tieto okolnosti uviedol len s cieľom spomenúť všetky okolnosti, na ktorých Súd prvého stupňa založil svoje odôvodnenie, a nie preto, aby použitie domnienky uvedenej v bode 129 tohto rozsudku podmienil predložením doplňujúcich nepriamych dôkazov o skutočnom vykonávaní vplyvu materskej spoločnosti (rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. októbra 2008, Schunk a Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisia, T-69/04, Zb. s II-2567, bod 57).

132 Nakoniec je namieste spresniť, že domnienka založená na vlastníctve podielu zodpovedajúceho celému základnému imaniu sa uplatňuje nielen v prípade, ak je medzi materskou spoločnosťou a jej dcérskou spoločnosťou priamy vzťah, ale aj v prípade, ako je to v prejednávanej veci, keď je tento vzťah nepriamy, prostredníctvom ďalšej dcérskej spoločnosti.

O kritériách uplatnených Komisiou v napadnutom rozhodnutí na pripísanie zodpovednosti za porušenie, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť, jej materskej spoločnosti

133 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že pri pripísaní zodpovednosti materskej spoločnosti za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, a v dôsledku toho pri rozhodnutí, že bude spoločne s dcérskou spoločnosťou medzi osobami, ktorým je toto rozhodnutie určené, ako aj pri jej uznaní za solidárne zodpovednú za zaplatenie pokuty uloženej uvedenej dcérskej spoločnosti sa Komisia riadila nasledujúcimi úvahami.

134 Komisia vychádzala z predpokladu, že takéto pripísanie je možné vtedy, ak materská spoločnosť a dcérska spoločnosť tvoria súčasť tej istej hospodárskej jednotky a v dôsledku toho predstavujú jeden podnik v zmysle článku 81 ES (pozri odôvodnenie č. 374 napadnutého rozhodnutia).

135 Rozhodujúcou okolnosťou, z ktorej vychádzala Komisia pri závere, že materská spoločnosť a jej dcérska spoločnosť spĺňajú tento predpoklad, je chýbajúca samostatnosť dcérskej spoločnosti pri jej správaní na trhu (pozri odôvodnenie č. 371 napadnutého rozhodnutia), pričom táto chýbajúca samostatnosť je dôsledkom vykonávania „rozhodujúceho vplyvu“ materskej spoločnosti na správanie svojej dcérskej spoločnosti (pozri odôvodnenia č. 18, 372, 373, 378, 380, 381, 383, 391, 392, 397, 399, 400, 422 a 441 napadnutého rozhodnutia).

136 V tejto súvislosti Komisia dospela k názoru, že sa nemôže uspokojiť s konštatovaním, že materská spoločnosť má možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti, ale musí preveriť, či bol tento rozhodujúci vplyv skutočne vykonávaný (pozri najmä odôvodnenia č. 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399 a 400 napadnutého rozhodnutia).

137 Ďalej predovšetkým z odôvodnenia č. 384 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia usúdila, že by nebolo namieste pripísať spoločnosti Sepi zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť Cetarsa, v ktorej mala podiel zodpovedajúci viac ako 80 % základného imania, z toho dôvodu, že jej spis neobsahoval nijaký dôkaz, ktorý by umožňoval rozhodnúť, že Cetarsa neurčovala svoje správanie na trhu samostatne. Na rozdiel od toho, čo uvádzajú žalobkyne (pozri bod 82 vyššie), konštatovanie uvedené v tom istom odôvodnení, podľa ktorého tento spis neobsahoval „priamu komunikáciu medzi spoločnosťami Cetarsa a Sepi v súvislosti s predmetom tejto veci", nemôže byť vykladané v tom zmysle, že táto skutočnosť sama osebe viedla Komisiu k tomu, že nevyvodila zodpovednosť voči spoločnosti Sepi. Týmto konštatovaním chcela Komisia v skutočnosti predovšetkým odpovedať na tvrdenie spoločnosti Dimon uvedené v jej odpovedi na oznámenie o výhradách, že v porovnaní so Sepi je predmetom diskriminačného zaobchádzania, keďže Sepi, rovnako ako Dimon, bola údajne plne informovaná o príslušných protiprávnych postupoch, a napriek tomu voči nej nebola vyvodená zodpovednosť za protiprávne správanie jej dcérskej spoločnosti. Okrem iného je namieste dodať, že v odôvodnení č. 384 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza tri ďalšie dôvody, ktoré odlišujú postavenie spoločností Dimon a Sepi a odôvodňujú jej rozhodnutie nevyvodzovať zodpovednosť voči spoločnosti Sepi.

138 Rovnako z odôvodnenia č. 18 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dôvodom, prečo Komisia rozhodla o tom, že spoločnosť Universal ani jej 100 % dcérska spoločnosť Universal Leaf nie sú zodpovedné za protiprávne správanie jej 90 % dcérskej spoločnosti Taes, je skutočnosť, že nemala dostatočné dôkazy o tom, že by skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv nad spoločnosťou Taes.

139 Rovnaké zásady uplatnila Komisia v prípade žalobkýň na obdobie pred májom 1998. Najprv pristúpila k preukázaniu skutočnosti, že žalobkyne prostredníctvom prezidenta WWTE a jeho dvoch rodinných príslušníkov spoločne kontrolovali WWTE, aby ozrejmila, že mali možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie tejto spoločnosti (pozri odôvodnenia č. 388 až 391 napadnutého rozhodnutia). Komisia

potom urobila všetko pre to, aby preukázala, že žalobkyne skutočne vykonávali takýto vplyv na správanie WWTE (pozri odôvodnenia č. 391, 392 a 400 napadnutého rozhodnutia).

140 Komisia okrem iného uviedla, že v prípade, ak má materská spoločnosť podiel zodpovedajúci celému základnému imaniu dcérskej spoločnosti, sa podľa judikatúry možno domnievať, že materská spoločnosť skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na správanie dcérskej spoločnosti (pozri odôvodnenie č. 372 napadnutého rozhodnutia).

141 V danom prípade sa však pri pripisovaní zodpovednosti materským spoločnostiam, ktoré sa nachádzali v tomto postavení, za porušenie, ktorého sa dopustila ich dcérska spoločnosť, Komisia neuspokojila s uplatnením tejto domnienky, ale vychádzala tiež zo skutkových okolností, ktoré preukazovali, že tieto materské spoločnosti skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv vo svojej dcérskej spoločnosti, a tak potvrdzovali uvedenú domnienku (pozri najmä odôvodnenia č. 372, 375, 376 a 378 napadnutého rozhodnutia).

142 Z odôvodnenia č. 18 napadnutého rozhodnutia tiež výslovne vyplýva, že Komisia nevyvodila voči materskej spoločnosti na čele holdingu, ktorého súčasťou je Deltafina, a nižšie postavenej materskej spoločnosti, t. j. spoločnostiam Universal a Universal Leaf, zodpovednosť za protiprávne správanie ich dcérskej spoločnosti, napriek tomu, že mali nad ňou 100 % kontrolu, z toho dôvodu, že nemala dostatočné dôkazy o tom, že by nad touto dcérskou spoločnosťou skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv. V rovnakom zmysle treba chápať časť odôvodnenia č. 376 napadnutého rozhodnutia, na ktorú sa žalobkyne odvolávajú (pozri body 59 a 82 vyššie). Táto časť je naozaj formulovaná trochu nejasne. Pri jej výklade spoločne s odôvodnením č. 18 tohto rozhodnutia a zasadení do jeho kontextu však nemôže byť vykladaná v tom zmysle, že by znamenala, že dôvodom, pre ktorý Komisia nevyvodila zodpovednosť voči uvedeným dvom materským spoločnostiam alebo akejkoľvek inej materskej spoločnosti, bola absencia ich účasti na porušení.

143 Rovnako z odôvodnenia č. 18 napadnutého rozhodnutia výslovne vyplýva, že dôvodom, prečo Komisia nevyvodila voči nižšie postavenej materskej spoločnosti Agroexpansión, t. j. spoločnosti Intabex, zodpovednosť za protiprávne správanie jej dcérskej spoločnosti, hoci mala nad ňou 100 % kontrolu, sú chýbajúce dostatočné dôkazy o skutočnom vykonávaní rozhodujúceho vplyvu spoločnosti Intabex v uvedenej dcérskej spoločnosti, keďže jej účasť v nej bola výsostne finančná (rovnako pozri odôvodnenie č. 376 napadnutého rozhodnutia).

144 Naopak práve existencia takýchto dôkazov, pokiaľ ide o spoločnosť Dimon, materskú spoločnosť na čele holdingu, ktorého súčasťou je Agroexpansión, spoločne so skutočnosťou, že spoločnosť Dimon vlastnila podiel zodpovedajúci celému základnému imaniu spoločnosti Agroexpansión, viedla Komisiu k pripísaniu zodpovednosti za porušenie tejto materskej spoločnosti (pozri najmä odôvodnenia č. 375 a 378 až 380 napadnutého rozhodnutia).

145 Rovnaký prístup zvolila Komisia v prípade žalobkýň, pokiaľ ide o obdobie od mája 1998 do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia. Na to, aby voči nim vyvodila zodpovednosť za protiprávne správanie WWTE, sa neuspokojila s odvolaním sa na domnienku vyplývajúcu zo skutočnosti, že vlastnili podiel zodpovedajúci celému základnému imaniu WWTE, alebo, počas niekoľkých mesiacov, skoro celému základnému imaniu (pozri odôvodnenia č. 375 a 393 napadnutého rozhodnutia), ale rovnako zohľadnila určité ďalšie skutočnosti preukazujúce, že skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na správanie tejto spoločnosti (pozri odôvodnenia č. 375, 396 a 398 napadnutého rozhodnutia). Komisia dodala, že argumenty predložené spoločnosťou SCC v jej odpovedi na oznámenie o výhradách, ktoré mali viesť k preukázaniu skutočnosti, že WWTE sa na trhu správala samostatne, neboli presvedčivé (pozri odôvodnenie č. 399 napadnutého rozhodnutia).

146 Treba spresniť, že Komisia zvolila tento prístup nielen v prípade materských spoločností nachádzajúcich sa na čele skupiny spoločností, ale aj v prípade nižšie postavených materských spoločností, ako to preukazuje prípad spoločností Universal Leaf, Intabex, SCTC a TCLT.

147 Nakoniec je namieste uviesť, že Komisia vo svojej odpovedi na jednu z otázok, ktoré jej Všeobecný súd položil písomne, ako aj počas pojednávania potvrdila, že v prípade dcérskych spoločností, ktoré sú pod 100 % kontrolou svojich materských spoločností, sa v napadnutom rozhodnutí pri vyvodzovaní zodpovednosti materských spoločností za porušenia, ktorých sa dopustili ich dcérske spoločnosti, rozhodla neuspokojiť s odvolaním sa na domnienku uvedenú v bodoch 129, 130 a 140 vyššie, ale rovnako zohľadniť ďalšie skutočnosti preukazujúce skutočné vykonávanie rozhodujúceho vplyvu. Tento prístup v podstate odôvodňuje tým, že vzhľadom na judikatúru relevantnú v čase prijatia napadnutého rozhodnutia sa rozhodla postupovať opatrnejšie a rozhodovať o zodpovednosti materských spoločností na takomto „dvojakom základe".

O druhej časti prvého žalobného dôvodu

148 Najprv je namieste preskúmať druhú časť prvého žalobného dôvodu, v rámci ktorej žalobkyne tvrdia, že Komisia nedostatočne odôvodnila svoje rozhodnutie pripísať im zodpovednosť za protisúťažné správanie WWTE.

149 Podľa ustálenej judikatúry musí byť odôvodnenie vyžadované článkom 253 ES prispôsobené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, umožňujúce zúčastneným osobám pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu preskúmať ho. Požiadavka odôvodnenia musí byť posudzovaná v závislosti od okolností prípadu, najmä v závislosti od obsahu aktu, povahy uvádzaných dôvodov a záujmu, ktorý na jeho objasnení môžu mať osoby, ktorým je akt určený, alebo iné osoby, ktorých sa akt priamo a osobne týka. Nevyžaduje sa, aby boli v odôvodnení presne uvedené všetky relevantné právne a skutkové okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky článku 253 ES, sa má

posudzovať nielen s ohľadom na jeho znenie, ale tiež s ohľadom na jeho kontext a na všetky právne predpisy upravujúce dotknutú oblasť (pozri rozsudok Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 63 a tam citovanú judikatúru, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 4. júla 2006, Hoek Loos/Komisia, T-304/02, Zb. s. II-1887, bod 58).

150 Z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že ak sa rozhodnutie o uplatnení článku 81 ES týka viacerých subjektov a ide o otázku pripísateľnosti porušenia, musí obsahovať dostatočné odôvodnenie vo vzťahu ku každému zo subjektov, ktorým je určené, najmä vo vzťahu k tým spomedzi nich, ktoré podľa tohto rozhodnutia musia niesť zodpovednosť za toto porušenie (rozsudky Súdu prvého stupňa z 28. apríla 1994, AWS Benelux/Komisia, T-38/92, Zb. s. II-211, bod 26, a z 27. septembra 2006, Akzo Nobel/Komisia, T-330/01, Zb. s. II-3389, bod 93).

151 V danom prípade zo zhrnutia časti napadnutého rozhodnutia týkajúcej sa osôb, ktorým je toto rozhodnutie určené, uvedeného v bodoch 25 až 40 vyššie, ako aj zo zistení uvedených v bodoch 133 až 146 vyššie vyplýva, že v tomto rozhodnutí Komisia dostatočne odôvodnila, prečo sa rozhodla pripísať žalobkyniam zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila WWTE. Uvedením judikatúry Súdneho dvora a Všeobecného súdu Komisia tiež vysvetlila zásady, ktoré uplatnila pri určovaní okruhu osôb, ktorým toto rozhodnutie určila. Konkrétnejšie, pokiaľ ide o žalobkyne, rozlišovala dve obdobia, prvé trvajúce od roku 1995 do mája 1998 a druhé trvajúce od mája 1998 až do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ ide o prvé obdobie, Komisia po zistení, že WWTE bola pod spoločnou kontrolou na jednej strane žalobkýň a na druhej strane svojho prezidenta a dvoch jeho rodinných príslušníkov, vyvodila záver, že má k dispozícii skutkové dôkazy preukazujúce skutočnosť, že žalobkyne skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na správanie WWTE, a tieto dôkazy uviedla. Pokiaľ ide o druhé obdobie, Komisia najprv uviedla, že žalobkyne vlastnili podiel zodpovedajúci najprv takmer celému základnému imaniu WWTE (počas niekoľkých mesiacov), potom celému základnému imaniu, a mali preto nad ňou výlučnú kontrolu. Preto usúdila, že je preukázané, že žalobkyne skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na

obchodnú politiku WWTE, pričom v tejto súvislosti vychádzala nielen z domnienky vyplývajúcej z vlastníctva podielu zodpovedajúceho celému (alebo takmer celému) základnému imaniu dcérskej spoločnosti, ale tiež z určitých ďalších dôkazov, ktoré túto domnienku potvrdzovali. Nakoniec Komisia usúdila, že nijaký z argumentov predložených SCC v jej odpovedi na oznámenie o výhradách jej neumožňoval dospieť k opačnému záveru.

152 Z toho vyplýva, že druhá časť prvého žalobného dôvodu musí byť zamietnutá ako nedôvodná.

O zákonnosti postupu uplatneného v danom prípade Komisiou a o druhom žalobnom dôvode

153 Je namieste preskúmať zákonnosť postupu uplatneného v danom prípade Komisiou pri rozhodovaní o pripísateľnosti zodpovednosti za porušenie, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť, jej materskej spoločnosti, ako je opísaný v bodoch 134 až 136, 140, 141 a 146 vyššie, vzhľadom na článok 81 ods. 1 ES a článok 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

154 V tejto súvislosti postačuje konštatovať, že uvedený postup, bez ohľadu na skutočnosť, či bol v prípade žalobkýň uplatnený správne, čo bude preskúmané nižšie, je plne v súlade so zásadami zavedenými v tejto oblasti judikatúrou, ako je uvedená v bodoch 122 až 132 vyššie.

155 Pokiaľ ide o prípad, keď materská spoločnosť vlastní podiel zodpovedajúci celému základnému imaniu dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel Spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže, Komisia pri preukazovaní skutočnosti, že materská spoločnosť skutočne vykonáva rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku dcérskej spoločnosti, z opatrnosti nepochybne nevychádzala len z domnienky ustálenej judikatúrou (pozri body 129 a 130 vyššie), ale rovnako zohľadnila aj ďalšie skutkové dôkazy, ktoré takéto vykonávanie potvrdzovali. Tým, že takto postupovala, však Komisia len zvýšila úroveň dôkazov vyžadovanú na to, aby mohla rozhodnúť, že bola splnená podmienka týkajúca sa skutočného výkonu rozhodujúceho vplyvu, pričom úplne rešpektovala základný pojem hospodárskej jednotky, z ktorého vychádza celá judikatúra týkajúca sa pripísateľnosti zodpovednosti za porušenie právnických osôb tvoriacich jeden podnik.

156 Nakoniec je dôležité uviesť, že ak v prípade porušenia zahŕňajúceho viaceré rozličné spoločnosti uplatňuje Komisia v rámci určenom judikatúrou určitý postup na rozhodnutie, či je namieste vyvodzovať zodpovednosť tak voči dcérskym spoločnostiam, ktoré sa fyzicky dopustili tohto porušenia, ako aj voči ich materským spoločnostiam, musí s výnimkou osobitných okolností vychádzať pri rozhodovaní v prípade všetkých spoločností z rovnakých kritérií.

157 Komisia je povinná dodržiavať zásadu rovnosti zaobchádzania, ktorá podľa ustálenej judikatúry vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený (rozsudok Súdneho dvora z 13. decembra 1984, Sermide, 106/83, Zb. s. 4209, bod 28, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, BPB de Eendracht/Komisia, T-311/94, Zb. s. II-1129, bod 309).

158 Treba konštatovať, že Komisia má rovnaký prístup, keďže v odôvodnení č. 384 napadnutého rozhodnutia uviedla, že „ak sa presné okolnosti, ktoré môžu viesť k vyvodeniu zodpovednosti materskej spoločnosti za správanie jej dcérskej spoločnosti, môžu

meniť od prípadu k prípadu, nemôže ísť o porušenie zásady zákazu diskriminácie, pokiaľ sú zásady zodpovednosti uplatňované koherentne“.

159 Zo zistení uvedených v bodoch 137 až 139 a 142 až 145 vyššie vyplýva, že pri rozhodovaní, či je namieste pripísať materským spoločnostiam zodpovednosť za porušenia, ktorých sa dopustili ich dcérske spoločnosti, uplatnila Komisia v napadnutom rozhodnutí rovnaké zásady v prípade všetkých dotknutých materských spoločností. Konkrétne na rozdiel od toho, čo uviedli žalobkyne, sa nezdá, že v tejto súvislosti inak posudzovala na jednej strane ich postavenie a na druhej strane postavenie spoločností Universal, Universal Leaf, Sepi alebo Intabex.

160 Druhý žalobný dôvod založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania preto musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

O existencii jedného hospodárskeho subjektu v prípade žalobkýň a WWTE

161 Zostáva preskúmať, či Komisia správne uplatnila kritériá uvedené v bodoch 134 až 136, 140, 141 a 146 vyššie na každú zo žalobkýň pri rozhodnutí o existencii jedného hospodárskeho subjektu v prípade žalobkýň a WWTE a následnom vyvodení solidárnej zodpovednosti žalobkýň za porušenie, ako aj pri rozhodovaní o povinnosti zaplatiť pokutu a zahrnutí žalobkýň medzi osoby, ktorým je určené napadnuté rozhodnutie. Potom bude prípadne namieste preskúmať, či dôvody uvádzané žalobkyňami, ako sú zhrnuté v bodoch 74 až 79 vyššie, potvrdzujú ich tvrdenie, že v období, keď dochádzalo k porušeniu, konala WWTE na trhu samostatne.

162 Rovnako, ako to urobila Komisia v napadnutom rozhodnutí, je namieste rozlišovať dve obdobia, prvé od 13. marca 1996, teda od začiatku kartelu spracovateľov, do 5. mája 1998, a druhé od uvedeného dňa do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia.

O období od 13. marca 1996 do 5. mája 1998

163 Medzi stranami je nesporné a zo spisu, najmä zo skutočností uvedených v odôvodneniach č. 388 až 390 napadnutého rozhodnutia, ako sú zhrnuté v bode 34 vyššie, vyplýva, že v období od 13. marca 1996 do 4. mája 1998 bola WWTE pod spoločnou kontrolou na jednej strane SCC, a to prostredníctvom TCLT a SCTC, a na druhej strane prezidenta WWTE a dvoch jeho rodinných príslušníkov.

164 Na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, nie je v takomto prípade vylúčené, že môže byť splnená podmienka týkajúca sa možnosti vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie dcérskej spoločnosti (pozri bod 128 vyššie). Konkrétne nie je nevyhnutné, aby pritom išlo o výlučnú kontrolu materskej spoločnosti nad dcérskou spoločnosťou.

165 Ak je určitý podnik pod spoločnou kontrolou dvoch alebo viacerých podnikov alebo osôb, tieto podniky alebo osoby majú z povahy veci možnosť vykonávať nad týmto podnikom rozhodujúci vplyv. To však nepostačuje na to, aby im bola pripísaná zodpovednosť za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, ktorého sa dopustil podnik, ktorý

spoločne kontrolujú, pretože takéto pripísanie vyžaduje okrem iného splnenie podmienky týkajúcej sa skutočného vykonávania rozhodujúceho vplyvu (pozri bod 128 vyššie). V takom prípade môže byť vyvodená zodpovednosť jednotlivých podnikov alebo osôb, ktoré vykonávajú spoločnú kontrolu nad svojou dcérskou spoločnosťou, ako to ilustruje rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Avebe/Komisia (T-314/01, Zb. s. II-3085), v ktorom Súd prvého stupňa potvrdil správnosť rozhodnutia Komisie pripísať dvom spoločnostiam, z ktorých každá mala v dcérskej spoločnosti 50 % podiel a spoločne boli oprávnené určovať obchodné vedenie dcérskej spoločnosti, zodpovednosť za protiprávne správanie tejto dcérskej spoločnosti. Ak by sa ukázalo, že v skutočnosti rozhodujúci vplyv na správanie dcérskej spoločnosti skutočne vykonáva iba jeden z podnikov alebo osôb, ktoré majú spoločnú kontrolu, alebo ak by to odôvodňovali iné osobitné okolnosti, Komisia by mohla vyvodiť solidárnu zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila táto dcérska spoločnosť, iba voči takémuto podniku alebo osobe.

166 V každom prípade, rovnako ako správne zdôrazňuje Komisia vo svojom vyjadrení, ak sa zistilo, že v danom prípade v období od 13. mája 1996 do 4. mája 1998 žalobkyne skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv nad správaním WWTE, to nevyhnutne znamená, že mali možnosť tak robiť.

167 Hlavnou otázkou, ktorú treba vyriešiť, teda je, či dôkazy predložené Komisiou v napadnutom rozhodnutí z právneho hľadiska dostatočne preukazujú, že počas príslušného obdobia žalobkyne skutočne vykonávali takýto vplyv.

168 V tejto súvislosti je najprv potrebné odmietnuť tvrdenie, na ktorom žalobkyne založili veľkú časť svojej argumentácie, že Komisia nepreukázala dostatočným spôsobom, že dali WWTE pokyn dopustiť sa porušenia, alebo že sa ňom priamo zúčastnili.

169 Ako už bolo uvedené v bode 127 vyššie, skutočnosťou, ktorá oprávňuje Komisiu na to, aby rozhodnutie ukladajúce pokuty bolo určené materskej spoločnosti, nie je ani podnecovanie dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou, aby sa dopustila porušenia, a o to viac ani účasť materskej spoločnosti na porušení, ale to, že tvoria jeden podnik v zmysle článku 81 ES. Z dôvodov uvedených v bode 142 vyššie nemôže byť toto konštatovanie spochybnené časťou odôvodnenia č. 376 napadnutého rozhodnutia, na ktorú sa žalobkyne odvolávajú (pozri body 59 a 82 vyššie).

170 Rovnako je opodstatnené odmietnuť tvrdenie žalobkýň, že rozhodujúci vplyv, ktorý musí vykonávať materská spoločnosť, aby bola uznaná za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, sa musí týkať činností vychádzajúcich z obchodnej politiky dcérskej spoločnosti v prísnom zmysle slova a navyše priamo spojených s týmto porušením, v danom prípade nákupu surového tabaku (pozri body 60, 69, 73 a 77 vyššie).

171 Ako už bolo uvedené v bode 126 vyššie, pri posudzovaní, či dcérska spoločnosť určuje svoje správanie na trhu samostatne, treba zohľadniť všetky podstatné okolnosti týkajúce sa hospodárskych, organizačných a právnych väzieb, ktoré spájajú dcérsku spoločnosť s materskou spoločnosťou a ktoré sa môžu meniť v závislosti od konkrétneho prípadu, a preto nemôžu byť predmetom vyčerpávajúceho výpočtu.

172 Skutočnosti, z ktorých Komisia vychádzala v napadnutom rozhodnutí pri vyvodení záveru, že počas príslušného obdobia žalobkyne skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na správanie WWTE na trhu, sú uvedené v odôvodnení č. 391 tohto rozhodnutia a patria do troch rozličných kategórií.

– O úlohách pána V. v rámci skupiny Standard

173 V prvom rade Komisia uvádza určité dôkazy o úlohách pána V. v rámci skupiny Standard.

174 Je namieste konštatovať, rovnako ako to uviedli žalobkyne v odpovedi na žiadosť o informácie, ktorú im adresovala Komisia počas správneho konania, a ako to potvrdili vo svojich písomných vyjadreniach, že pán V. bol prinajmenšom od začiatku obdobia, počas ktorého dochádzalo k porušeniu, jedným zo štyroch členov predstavenstva WWTE. V rovnakej odpovedi žalobkyne spresnili, že v rôznom čase v období od 30. septembra 1989 bol pán V. členom predstavenstiev štyroch ďalších dcérskych spoločností skupiny Standard so sídlom v Taliansku a Grécku. Tieto skutočnosti sú v dokonalej zhode s tvrdením žalobkýň, ktoré uviedli vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách a zopakovali v replike, že pán V. vykonával „úlohu zastúpenia v Európe", ktorá sa uskutočňovala prostredníctvom jeho členstva v predstavenstvách jednotlivých dcérskych spoločností a podľa ktorého bol v Európe poverený „koordináciou predaja spracovaného tabaku prostredníctvom medzinárodnej predajnej siete SCC".

175 Rovnako je potrebné uviesť, že žalobkyne nespochybňujú tvrdenie Komisie uvedené v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia, že pán V. bol „všeobecne zodpovedný za činnosti skupiny [Standard] v Európe". Jednak sa obmedzujú na tvrdenie, že postavenie pána V. nie je porovnateľné s postavením riadiacich pracovníkov uvedených v rozsudku Súdu prvého stupňa ABB Asea Brown Boveri/Komisia, už citovanom v bode 64 vyššie, a preto Komisia nemohla argumentovať týmto rozsudkom, a jednak uvádzajú, že toto potvrdenie je veľmi všeobecné a nepreukazuje, že SCTC dala WWTE pokyn na protisúťažné správanie. Je namieste doplniť, že samotné žalobkyne uvádzajú v žalobe pána V. ako „riadiaceho pracovníka zodpovedného za činnosti skupiny v Európe".

176 Vo svojich vyjadreniach žalobkyne navyše nespochybňujú tvrdenie Komisie, uvedené v odôvodnení č. 391 napadnutého rozhodnutia, že pán V. konal ako zástupca SCC a bol „zodpovedný za vzťahy medzi WWTE a jej materskými spoločnosťami“. Znova sa obmedzili na vyjadrenie, že toto tvrdenie je veľmi všeobecné a nepreukazuje skutočnosť, že dali WWTE pokyn na protisúťažné správanie.

177 Je nepochybné, že pán V. nebol zamestnancom žiadnej zo žalobkýň, ale SCTL, 100 % dcérskej spoločnosti SCTC, a nebol vedený na zozname „corporate directors“ alebo „corporate officers“ spoločnosti SCC, ktorý táto spoločnosť predložila Komisii v správnom konaní. V rámci skupiny Standard však zastával veľmi vysoké funkcie, predovšetkým preto, lebo sa týkali jednej z dvoch hlavných oblastí činnosti tejto skupiny a zahŕňali územie celej Európy.

178 Dôležitosť úlohy pána V. v rámci skupiny Standard je ešte zvýraznená skutočnosťou, že vo výročných správach SCC za roky 1999 až 2001 je uvedený ako „viceprezident a regionálny riaditeľ pre Európu“ tabakovej divízie tejto spoločnosti. Tvrdenie žalobkýň, že takáto funkcia v skutočnosti neexistovala a pri pánovi V. bola uvedená len preto, aby posilnila jeho imidž, nie je vierohodné.

179 Vzhľadom na tieto dôkazy možno pána V. oprávnene považovať za súčasť vedenia skupiny Standard. Preto Komisia správne dospela k záveru, že existovalo priame spojenie medzi materskou spoločnosťou na čele tejto skupiny, v danom prípade SCC, a pánom V.

180 Táto okolnosť spolu so skutočnosťou, že pán V. bol jedným zo štyroch členov predstavenstva WWTE, je presvedčivým ukazovateľom skutočného vykonávania rozhodujúceho vplyvu SCC nad správaním spoločnosti WWTE na trhu.

– O zápisnici zo zasadnutia predstavenstva WWTE z 25. a 26. marca 1996

181 Komisia v druhom rade vychádzala zo zápisnice zo zasadnutia predstavenstva WWTE z 25. a 26. marca 1996, ktorá bola vyhotovená v španielčine a angličtine.

182 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že z určitých častí zápisnice obsiahnutých v bode 2 nazvanom „Postup týkajúci sa zasadnutí predstavenstva“ vyplýva, že na predmetnom zasadnutí dvaja členovia predstavenstva WWTE nominovaní skupinou Standard trvali na tom, aby táto spoločnosť nemohla konať nezávisle od SCTC. Pán V. pritom uviedol, že aj keď má WWTE svoju vlastnú „identitu/subjektivitu“, je „rovnako dcérskou spoločnosťou SCTC“, a musí preto „rešpektovať kultúru SCTC“. Pán C. za seba zdôraznil, že „aj keď všetci členovia predstavenstva [WWTE majú] právomoci a úlohy, nemajú slobodu vo všetkých rozhodnutiach a v množstve záležitostí sa [musia] obracať na vyššie inštancie SCTC“.

183 Z ostatných častí zápisnice vyplýva, že pri celej skupine otázok alebo výdavkov sa WWTE musí obracať na SCTC alebo vopred získať jej súhlas.

184 Po prvé v bode 3 nazvanom „Postupy pri predaji“ je uvedené, že „nijaké množstvo tabaku nesmie byť vyvezené bez toho, aby bolo sprevádzané formulárom obsahujúcim dva podpisy, ktorého vzor bude určený po návšteve [pána F., jedného z osôb prizvaných na predmetné zasadnutie predstavenstva WWTE] v meste Godalming [stredisko činností SCTC v Spojenom kráľovstve] tento týždeň“ a že „tento formulár musí riadne vyplniť [pán D., jeden z členov predstavenstva WWTE] po tom, ako preverí všetky dôležité údaje u [pána A.] v meste Godalming“.

185 Po druhé, pokiaľ ide o dlhodobé financovanie, uvádza sa tam: „V tejto chvíli sme zablokovaní, pretože podľa pokynov SCTC nemôžeme zaťažiť majetok“. Je tiež poznamenané, že pán F. vycestuje do mesta Godalming, aby túto záležitosť preveril predovšetkým s pánom M. Treba spresniť, že pán M. bol v období, keď dochádzalo k porušeniu, jedným z „corporate officers“ a viceprezidentom a súčasne pokladníkom SCC.

186 Po tretie v tabuľke uvedenej v bode 10 zápisnice je vymenovaný zoznam investičných projektov, ktoré vyžadujú „konečné schválenie SCTC“. Pokiaľ ide o najdôležitejší projekt, v danom prípade výstavbu nového skladiska, páni V. a M. uviedli, že „mohlo by byť veľmi ťažké získať schválenie tohto výdavku spoločnosťou SCTC v nasledujúcom účtovnom období“. Rovnako je v bode 10 uvedené, že investícia týkajúca sa prenosu „pivotov“ z jedného miesta využitia na iné „by veľmi pravdepodobne mala byť veľmi rýchlo schválená spoločnosťou SCTC vzhľadom na okamžitú potrebu tohto projektu“.

187 Skutočnosti uvedené v bodoch 182 až 186 vyššie sú presvedčivými ukazovateľmi skutočného vykonávania rozhodujúceho vplyvu spoločnosti SCTC na správanie WWTE na trhu. Tvrdenia žalobkýň, že SCTC bola kontaktovaná a udeľovala svoj súhlas, iba pokiaľ išlo o iné záležitosti, ako je nákup surového tabaku, konkrétne najmä v súvislosti s predajom spracovaného tabaku, sú preto z dôvodov uvedených v bodoch 170 a 171 irelevantné. Pokiaľ ide o ich tvrdenie, že predchádzajúce schválenie SCTC sa vyžadovalo iba v prípade mimoriadnych výdavkov, toto tvrdenie vyvracia tabuľka obsiahnutá v bode 10 zápisnice uvádzajúca investičné projekty s nákladmi od 1 220 do 1 056 911 amerických dolárov (USD), vrátane takých nízkych súm, ako 4 800, 5 600, alebo 6 504 USD.

188 Záver uvedený v bode 187 vyššie potvrdzujú aj ďalšie skutočnosti obsiahnuté v predmetnej zápisnici. Jednak z jej bodu 4 vyplýva, že bolo rozhodnuté, že pravidlá

správania, ktorými sa riadili zamestnanci SCTC, sa budú rovnako uplatňovať na zamestnancov WWTE, pričom po určitých námietkach vznesených prezidentom WWTE sa rozhodlo o ich preklade z angličtiny do španielčiny. Okrem toho z bodu 7 uvedenej zápisnice vyplýva, že predstavenstvo WWTE skúmalo ekonomickú a obchodnú situáciu SCTC.

189 Rovnako je potrebné spomenúť, že predmetná zápisnica uvádza, že predstavenstvo WWTE pripravilo stratégiu nákupu surového tabaku pre úrodu v Španielsku v roku 1996. V tejto súvislosti je výslovne uvedená zmienka o stretnutí kartelu spracovateľov z 13. marca 1996 v nasledujúcom znení:

„Pred niekoľkými dňami sa v Madride uskutočnilo stretnutie za účasti všetkých kupujúcich podnikov, aby sa pokúsili dospieť k viacerým dohodám o stratégii uzatvárania zmlúv na úrodu [z roku 1996]. Vo veľmi vypätej atmosfére boli uzavreté len nasledujúce ústne dohody:

1. minimálna cena bude 3 [španielske pesety (ESP)]/kg za FCV [flue cured Virginia]

2. boli uvedené predstavy každej zo spoločností o priemernej cene

Bohužiaľ, nebolo možné uzavrieť žiadnu dohodu o rozdelení španielskeho tabaku medzi štyri nakupujúce spoločnosti.“

190 Z toho sa zdá, že zástupcovia skupiny Standard, ktorí boli členmi predstavenstva WWTE, boli informovaní o praktikách kartelu spracovateľov. Navyše, ako bude bližšie vysvetlené v bodoch 192 a 193 nižšie, z viacerých dôkazov v spise Komisie vyplýva, že pán V. bol okrem iného osobne, mimo zasadnutí predstavenstva WWTE, informovaný o určitých aspektoch tohto kartelu. Medzi stranami je nesporné, že uvedení zástupcovia nikdy neprejavili námietky proti týmto praktikám a že SCC napriek hrozbe postihov alebo žalôb o náhradu škody zo strany tretích osôb, ktorej sa vystavila takýmto správaním, neprijala voči WWTE žiadne opatrenie smerujúce k zabráneniu pokračovania jej účasti na porušení. Komisia z toho mohla oprávnene vyvodiť, že SCC mlčky schvaľuje túto účasť a dospieť k názoru, že takýto spôsob konania predstavoval ďalší ukazovateľ vykonávania rozhodujúceho vplyvu na správanie jej dcérskej spoločnosti.

– O faxových správach, ktoré prezident WWTE adresoval pánovi V.

191 V treťom rade uvádza Komisia štyri faxové správy, ktoré prezident WWTE pán S. adresoval pánovi V.

192 V prvej z týchto faxových správ, ktorá bola 28. októbra 1996 odoslaná spoločnosti SCTC do rúk pána V., informuje pán S. pána V. najmä o výsledku nákupov surového tabaku počas kampane 1996 a o priemerných cenách zaplatených každým zo španielskych spracovateľov, pričom mu tiež poskytuje podrobnosti o určitých aspektoch kartelu spracovateľov. V druhej faxovej správe zo 6. októbra 1997 odoslanej spoločnosti „Standard Commercial – UK“, pričom toto označenie sa veľmi pravdepodobne musí považovať za týkajúce sa spoločnosti SCTC, ktorá vykonávala činnosti v Spojenom kráľovstve (pozri bod 184 vyššie) a bola materskou spoločnosťou zamestnávajúcou pána V. (pozri bod 177 vyššie), poskytuje pán S. podrobné informácie o stretnutí, ktoré sa uskutočnilo medzi spoločnosťami WWTE, Cetarsa a Agroexpansión na konci predchádzajúceho mesiaca, a počas ktorého sa tieto spoločnosti dohodli na výmene informácií o cenách a množstvách pri nákupe surového tabaku. Treťou faxovou

správou z 8. októbra 1997 odoslanou spoločnosti „Standard Commercial – UK“ informuje pán S. pána V. o liste, ktorý toho istého dňa zaslal prezidentovi spoločnosti Cetarsa a v ktorom sa sťažuje, že Cetarsa nedodržiava dohody o cenách uzatvorené medzi spracovateľmi. Nakoniec vo štvrtej faxovej správe z 10. októbra 1997 odoslanej spoločnosti „Standard Commercial – UK“ poskytuje pán S. informácie o množstvách surového tabaku nakúpeného spracovateľmi a o zaplatených cenách.

193 Z dôvodov uvedených v bode 190 vyššie možno skutočnosť, nakoniec žalobkyňami ani nespochybnenú, že pán V. bol prezidentom WWTE osobne informovaný o rôznych aspektoch kartelu spracovateľov, odôvodnene považovať za ďalší ukazovateľ toho, že SCC skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie WWTE.

– Záver, pokiaľ ide o obdobie od 13. marca 1996 do 5. mája 1998

194 Z úvah uvedených v bodoch 173 až 193 vyššie vyplýva, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že v období od 13. marca 1996 do 4. mája 1998 spoločnosti SCC a SCTC skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na správanie WWTE.

195 Na druhej strane treba konštatovať, rovnako ako správne zdôrazňujú žalobkyne, že nijaký z dôkazov uvedených Komisiou v napadnutom rozhodnutí neumožňuje vyvodiť záver, že TCLT, ktorá je podľa žalobkýň spoločnosťou bez vlastnej činnosti a ktorej

účasť vo WWTE je výsostne finančná, v uvedenom období skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie WWTE na trhu. Tieto dôkazy sa v skutočnosti týkajú výlučne spoločností SCC a SCTC.

196 Pokiaľ ide o okolnosť, že TCLT bola hlavným klientom WWTE od roku 1996 do roku 1999, Všeobecný súd túto okolnosť nemôže zohľadniť, pretože Komisia ju prvýkrát spomenula až vo svojom vyjadrení k žalobe, kde ju uviedla, aby sa pokúsila pripísať TCLT zodpovednosť za protiprávne správanie WWTE. Okrem iného zo zápisnice zo zasadnutia predstavenstva WWTE z 25. a 26. marca 1996 vyplýva, že nákupy spracovaného tabaku od WWTE boli pripisované TCLT len čisto z účtovných a daňových dôvodov: „V minulosti [fakturovala WWTE tieto nákupy spoločnosti TCLT], aby to bolo pre WWTE z účtovného hľadiska výhodnejšie“. Fyzicky sa neuskutočnila žiadna dodávka tabaku do TCLT. V každom prípade táto okolnosť, hoci môže naznačovať, že TCLT sa podieľala na obchodnej politike WWTE, sama osebe nepostačuje na preukázanie skutočnosti, že skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie WWTE.

197 Komisia preto nemala dôvod pripisovať TCLT protiprávne konanie, ktorého sa dopúšťala WWTE v období od 13. marca 1996 do 4. mája 1998, ani voči nej v dôsledku toho vyvodzovať solidárnu zodpovednosť za zaplatenie pokuty, pokiaľ ide o to isté obdobie.

O období od 5. mája 1998 do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia

198 Vzhľadom na dôkazy uvedené v odôvodnení č. 393 napadnutého rozhodnutia (pozri prvé tri zarážky v bode 38 vyššie) možno usudzovať, že od 5. mája 1998 do októbra 1998 mali žalobkyne vo WWTE podiel zodpovedajúci takmer celému základnému imaniu a od októbra 1998 až do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia podiel zodpovedajúci celému základnému imaniu.

199 K tomu sa pripája skutočnosť, že od 5. mája 1998 mali žalobkyne väčšinu potrebnú na prijímanie rozhodnutí na valnom zhromaždení WWTE (odôvodnenie č. 394 napadnutého rozhodnutia) a že súčasťou predstavenstva WWTE boli dvaja noví členovia nominovaní valným zhromaždením WWTE, ktorí nahradili členov zastupujúcich predchádzajúcich menšinových akcionárov.

200 Vzhľadom na dôkazy uvedené v bodoch 198 a 199 vyššie je zrejmé, že od 5. mája 1998 mali žalobkyne možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na správanie WWTE. Žalobkyne nakoniec vo svojich písomných vyjadreniach túto skutočnosť výslovne uznávajú.

201 Treba preto preskúmať, či bola podmienka týkajúca sa skutočného vykonávania rozhodujúceho vplyvu v období od 5. mája 1998 do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia splnená v prípade každej zo žalobkýň, ako to tvrdí Komisia.

202 V tejto súvislosti treba uviesť, že po tom, čo Komisia vo svojich písomných vyjadreniach obhajovala inú pozíciu (pozri bod 105 vyššie), na základe otázky, ktorú jej položil Všeobecný súd, pripustila, že pokiaľ ide o dcérske spoločnosti pod 100 % kontrolou materských spoločností, v napadnutom rozhodnutí sa rozhodla pri pripisovaní zodpovednosti za porušenia, ktorých sa dopustili tieto dcérske spoločnosti, ich materským spoločnostiam neuspokojiť sa s vychádzaním z domnienky uvedenej

v bodoch 129, 130 a 140 vyššie, ale zohľadniť tiež ďalšie dôkazy preukazujúce skutočné vykonávanie rozhodujúceho vplyvu (pozri body 118 a 147 vyššie). Z viacerých odôvodnení napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia tento prístup v danom prípade skutočne zvolila (pozri body 141 až 145 vyššie).

203 Je preto opodstatnené preskúmať, či dôkazy uvedené Komisiou v napadnutom rozhodnutí z právneho hľadiska dostatočne preukazujú, že v príslušnom období žalobkyne skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na správanie WWTE. Tieto dôkazy sú uvedené v odôvodneniach č. 396 a 398 napadnutého rozhodnutia, ako aj v poznámkach pod čiarou 313 a 314 tohto rozhodnutia.

– O úlohe pána V. pri uzatváraní pestovateľských zmlúv

204 Prvým dôkazom, ktorý uvádza Komisia, je skutočnosť spomenutá v odôvodnení č. 396 napadnutého rozhodnutia, že od roku 1998 pán V. „hral… úlohu pri uzatváraní pestovateľských zmlúv, ktoré spoločnosť WWTE uzatvárala so zoskupeniami výrobcov“. Poznámka pod čiarou 313 napadnutého rozhodnutia sa v tejto súvislosti odvoláva na memorandum výkonného výboru SCTC adresované pánovi V. o „dlhodobých zmluvách o španielskych dodávkach“ pochádzajúce zo začiatku roka 1998.

205 Treba konštatovať, že účelom uvedeného memoranda je v skutočnosti udeliť pánovi V., označenému ako „regionálny riaditeľ pre Európu“, oprávnenie na „uzatváranie dodávateľských zmlúv s pestovateľmi na dodávky tabaku [spoločnosti WWTE]“. Ten istý dokument obsahuje podrobné údaje o podmienkach, za ktorých môže pán V. uzatvárať tieto zmluvy, predovšetkým o objemoch nákupu, kúpnych cenách, príplatkoch za kvalitu a preddavkoch, ktoré možno udeliť výrobcom, ako aj o „zárukách za preddavky“, ktoré možno uplatňovať u výrobcov.

206 Okrem toho, že uvedené memorandum odporuje tvrdeniu žalobkýň, že pán V. sa zaoberal výlučne predajom spracovaného tabaku, zreteľne preukazuje, že SCTC hrala aktívnu úlohu v nákupnej politike WWTE týkajúcej sa surového tabaku, a preto skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie WWTE na trhu.

207 Toto memorandum rovnako umožňuje vyvodiť záver, že takýto vplyv skutočne vykonávala aj SCC. V tejto súvislosti treba jednak konštatovať, že muselo byť podpísané pánom H., prezidentom a generálnym riaditeľom tejto spoločnosti a pánom C., ktorý bol jedným z troch členov jej výkonného výboru. Okrem toho pán V., ktorému bolo tiež zverené oprávnenie uzatvárať určité zmluvy o dodávke surového tabaku, bol v tom čase stále členom predstavenstva WWTE a súčasne mal priame väzby na SCC, kde bol jedným z viceprezidentov (pozri body 174 až 179 vyššie).

208 Tieto zistenia nemôžu byť spochybnené tvrdením žalobkýň, že porušenia, o ktoré ide v napadnutom rozhodnutí, sa týkajú len pestovateľských zmlúv na dobu jedného roka, zatiaľ čo zmluvy uvedené v memorande výkonného výboru SCTC z roku 1998 boli uzatvárané na dobu troch rokov a viac. Pripísanie zodpovednosti za protiprávne správanie dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti totiž nevyžaduje preukázanie

skutočnosti, že materská spoločnosť ovplyvňuje politiku dcérskej spoločnosti presne v tej oblasti, o ktorú pri porušení ide (pozri body 170 a 171 vyššie).

209 Z rovnakých dôvodov, ako sú tie uvedené v bodoch 168 a 169 vyššie, je navyše irelevantné tvrdenie žalobkýň, že zmluvy o dlhodobých španielskych dodávkach nepreukazujú, že spoločnosti WWTE dali pokyn dopustiť sa porušenia.

– O príručke WWTE

210 Druhým dôkazom, na ktorý sa odvoláva Komisia, je skutočnosť uvedená v odôvodnení č. 398 napadnutého rozhodnutia, že príručka WWTE stanovuje, že „prezident spoločne s riaditeľom nákupov je priamo zodpovedný za [postupy uzatvárania zmlúv] pod podmienkou predchádzajúceho súhlasu materskej spoločnosti, ktorá každoročne v marci schvaľuje rozpočet kampane“.

211 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že podľa vysvetlení podaných samotnými žalobkyňami pri uplatňovaní tohto ustanovenia prislúchalo SCTC v rámci procesu schvaľovania ročného rozpočtu WWTE a pred začatím postupu uzatvárania zmlúv schvaľovať maximálne množstvá surového tabaku, ktoré mohla WWTE nakúpiť v Španielsku (pozri bod 73 vyššie). Inými slovami, prezident WWTE nemohol začať postup uzatvárania zmlúv predtým, ako SCTC schválila rozpočet na nákup surového tabaku. Táto okolnosť zreteľne potvrdzuje, že SCTC skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie WWTE na trhu.

212 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že príručka WWTE nemá nijakú dôkaznú hodnotu, ak ide o obdobie od 5. mája 1998 do roku 2000, pretože pochádza až z roku 2000, stačí uviesť, že uvedená príručka predstavuje dôkaz, ktorý sa pripája k memorandu výkonného výboru SCTC adresovanému pánovi V. uvedenému v bode 204 vyššie, ktoré už preukázalo neexistenciu obchodnej samostatnosti WWTE od roku 1998 (pozri body 206 a 207 vyššie).

213 Nakoniec, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že príručka WWTE nepreukazuje dostatočným spôsobom, že SCTC dala WWTE pokyn na protisúťažné správanie, toto tvrdenie musí byť odmietnuté z rovnakých dôvodov, ako sú tie uvedené v bodoch 168 a 169 vyššie.

– O zápisnici zo zasadnutia predstavenstva WWTE z 20. januára 2000

214 Tretím dôkazom uvedeným Komisiou v napadnutom rozhodnutí je skutočnosť spomenutá v poznámke pod čiarou 314 napadnutého rozhodnutia, že zo zápisnice zo zasadnutia predstavenstva WWTE z 20. januára 2000 vyplýva, že program činností tejto spoločnosti na účtovné obdobie roka 2001 bol schválený „s výhradou zmien navrhnutých materskou spoločnosťou“, t. j. podľa vlastných vyjadrení žalobkýň, spoločnosti SCTC.

215 Tento dôkaz potvrdzuje, že SCTC skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie WWTE.

216 Je namieste poznamenať, že zápisnica uvedená v bode 214 vyššie obsahuje ďalšie skutočnosti, ktoré preukazujú, že obchodná politika WWTE bola predmetom kontroly zo strany niektorých z jej materských spoločností. Je tam tiež uvedené, že „pán V. potvrdil, že sa postaral o zaslanie pestovateľského plánu do mesta Wilson [t. j. mesta, kde sa nachádzali sídla spoločností SCC a SCTC] a že [má] veľkú nádej, že bude schválený v marci".

– Záver, pokiaľ ide o obdobie od 5. mája 1998 do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia

217 Z dôkazov uvedených v bodoch 204 až 216 vyššie v spojitosti so skutočnosťou, že SCC a SCTC mali podiel zodpovedajúci takmer celému a neskôr celému základnému imaniu WWTE počas príslušného obdobia, vyplýva, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že počas tohto obdobia prvé dve uvedené spoločnosti skutočne vykonávali rozhodujúci vplyv na správanie tretej uvedenej spoločnosti.

218 Na druhej strane treba konštatovať, rovnako ako správne zdôrazňujú žalobkyne, že nijaký z dôkazov uvedených Komisiou v napadnutom rozhodnutí neumožňuje vyvodiť záver, že v období od 5. mája 1998 do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia TCLT skutočne vykonávala takýto vplyv. V tejto súvislosti Komisia nemohla vychádzať len zo samotnej skutočnosti, že TCLT mala podiel zodpovedajúci celému základnému imaniu WWTE, TCLT bola preto diskriminovaná v porovnaní so spoločnosťami Intabex (pozri bod 143 vyššie), ako aj Universal a Universal Leaf (pozri bod 142 vyššie).

219 Z toho vyplýva, že Komisia nemala dôvod pripísať TCLT protiprávne správanie spoločnosti WWTE v období uvedenom v bode 218 vyššie, ani vyvodiť voči nej solidárnu zodpovednosť za zaplatenie pokuty za rovnaké obdobie.

O tvrdeniach, ktoré predložili žalobkyne, aby preukázali, že v období, keď dochádzalo k porušeniu, konala WWTE na trhu samostatne

220 Žalobkyne tvrdia, že skutočnosti uvedené v bodoch 75 až 79 vyššie preukazujú, že v období, keď dochádzalo k porušeniu, bola WWTE vo vzťahu k SCTC „značne“ samostatná a vo vzťahu k SCC a TCLT mala „takmer úplnú“ samostatnosť.

221 Keďže bolo rozhodnuté, že TCLT nemôže byť zodpovedná za protiprávne správanie WWTE (pozri body 195 až 197, 218 a 219 vyššie), túto otázku netreba viac skúmať v rozsahu, v akom sa týka TCLT.

222 V prvom rade treba konštatovať, že skutočnosť, že určitá dcérska spoločnosť má svoje vlastné miestne vedenie a vlastný majetok, sama osebe nepreukazuje, že svoje správanie na trhu určuje vo vzťahu k svojim materským spoločnostiam samostatne. Hoci by sa v predmetnom prípade WWTE nepochybne nachádzala v takomto postavení, musela získať predchádzajúce vyjadrenie alebo súhlas spoločnosti SCTC pri celej skupine otázok alebo výdavkov (pozri body 183 až 187 vyššie), jej prezident nemohol začať postup uzatvárania zmlúv o nákupe surového tabaku predtým, ako SCTC schválila príslušný rozpočet (pozri body 210 a 211 vyššie), a spoločnosti SCC a SCTC hrali aktívnu úlohu v stratégii nákupu surového tabaku (pozri body 204 až 207 vyššie).

223 V druhom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že za nákup surového tabaku bola výlučne zodpovedná WWTE, treba uviesť, ako to tiež uznávajú samotné žalobkyne a ako to už bolo uvedené v bodoch 210 a 211 vyššie, že SCTC prislúchalo schvaľovať rozpočet na nákup surového tabaku predtým, ako sa mohol začať postup uzatvárania zmlúv. Je preto zrejmé, že WWTE nebola v oblasti nákupu surového tabaku samostatná. V každom prípade nemožno samostatnosť dcérskej spoločnosti posudzovať výlučne len s ohľadom na trh výrobkov, na ktorom došlo k porušeniu.

224 V treťom rade sa z rovnakých dôvodov, ako sú tie uvedené v bodoch 222 a 223 vyššie, nemôžu žalobkyne úspešne dovolávať skutočnosti, že skupina Standard má decentralizovanú štruktúru. Pokiaľ ide o ich tvrdenie, že činnosti WWTE predstavujú len úplne nepodstatnú časť činností skupiny Standard, toto tvrdenie samo osebe nepreukazuje, že SCC a SCTC prenechali spoločnosti WWTE samostatnosť pri určovaní jej správania na trhu.

225 Z toho, čo je uvedené vyššie, vyplýva, že skutočnosti predložené žalobkyňami neumožňujú preukázať, že v období, keď dochádzalo k porušeniu, konala WWTE na trhu samostatne.

Záver

226 Z úvah, ktoré sú uvedené vyššie, vyplýva, že Komisia rozhodla správne, keď pripísala spoločnostiam SCC a SCTC zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť WWTE, a v dôsledku toho voči nim vyvodila solidárnu zodpovednosť za zaplatenie pokuty a zahrnula ich medzi osoby, ktorým je určené napadnuté rozhodnutie.

227 Naopak, Komisia nemala dôvod dospieť k rovnakému záveru, pokiaľ ide o TCLT, a to vo vzťahu k celému obdobiu, počas ktorého dochádzalo k porušeniu.

228 Je preto opodstatnené zrušiť napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka TCLT.

229 Toto čiastočné zrušenie nemá vplyv na výšku pokuty, za zaplatenie ktorej zostávajú solidárne zodpovedné spoločnosti SCC a SCTC. Predovšetkým na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne vo svojej replike, takéto zrušenie nemá vplyv na koeficient násobenia 1,5 uplatnený Komisiou na východiskovú sumu pokuty stanovenú pre spoločnosť WWTE na zabezpečenie dostatočne odstrašujúceho účinku pokuty (odôvodnenie č. 423 napadnutého rozhodnutia), keďže bol tento koeficient určený pri zohľadnení celkového obratu spoločnosti SCC, ktorá sa nachádza na čele hospodárskej jednotky, ktorej súčasťou je WWTE. Na rozdiel od toho, čo tiež uvádzajú žalobkyne v replike, uvedené čiastočné zrušenie rovnako nemá vplyv na zvýšenie o 50 %, ktoré bolo uplatnené na východiskovú sumu pokuty uloženú spoločnosti WWTE vzhľadom na dĺžku trvania porušenia (odôvodnenia č. 432 a 433 napadnutého rozhodnutia). Skutočnosť, že voči spoločnosti TCLT nemôže byť vyvodená zodpovednosť za porušenie, nemá totiž nijaký vplyv na dĺžku trvania tohto porušenia.

O trovách

230 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 3 prvého pododseku toho istého ustanovenia môže Všeobecný súd rozdeliť náhradu trov konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania.

231 Keďže sa v danom prípade žalobe čiastočne vyhovelo, spravodlivým posúdením okolností prípadu je rozhodnutie, že žalobkyne znášajú dve tretiny svojich vlastných trov konania a sú povinné nahradiť dve tretiny trov konania, ktoré vznikli Komisii, pričom Komisia znáša tretinu svojich vlastných trov konania a je povinná nahradiť tretinu trov konania, ktoré vznikli žalobkyniam.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Rozhodnutie Komisie K(2004) 4030 v konečnom znení z 20. októbra 2004 týkajúce sa konania podľa článku 81 ods. 1 [ES] (vec COMP/C.38.238/B.2 – Surový tabak – Španielsko) sa zrušuje v rozsahu, v akom sa týka Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd.**

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. **Alliance One International, Inc., Standard Commercial Tobacco Co., Inc., a Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd znášajú dve tretiny svojich vlastných trov konania a sú povinné nahradiť dve tretiny trov konania, ktoré vznikli Európskej komisii, pričom Európska komisia znáša tretinu svojich vlastných trov konania a je povinná nahradiť tretinu trov konania, ktoré vznikli žalobkyniam.**

Czúcz Labucka O'Higgins

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 27. októbra 2010.

Podpisy

Obsah

Okolnosti predchádzajúce sporu ..... II - 5336

1. Žalobkyne a správne konanie ..... II - 5336

2. Napadnuté rozhodnutie ..... II - 5339

3. Osoby, ktorým je určené napadnuté rozhodnutie ..... II - 5342

Konanie a návrhy účastníkov konania ..... II - 5349

Právny stav ..... II - 5351

1. Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5352

2. Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 5369

Úvodné pripomienky o pripísateľnosti protiprávneho správania dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti ..... II - 5369

O kritériách uplatnených Komisiou v napadnutom rozhodnutí na pripísanie zodpovednosti za porušenie, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť, jej materskej spoločnosti ..... II - 5373

O druhej časti prvého žalobného dôvodu ..... II - 5377

O zákonnosti postupu uplatneného v danom prípade Komisiou a o druhom žalobnom dôvode ..... II - 5379

O existencii jedného hospodárskeho subjektu v prípade žalobkýň a WWTE ..... II - 5381

O období od 13. marca 1996 do 5. mája 1998 ..... II - 5382

– O úlohách pána V. v rámci skupiny Standard ..... II - 5385

– O zápisnici zo zasadnutia predstavenstva WWTE z 25. a 26. marca 1996 II - 5387

– O faxových správach, ktoré prezident WWTE adresoval pánovi V. ..... II - 5390

– Záver, pokiaľ ide o obdobie od 13. marca 1996 do 5. mája 1998..... II - 5391

O období od 5. mája 1998 do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia..... II - 5393

– O úlohe pána V. pri uzatváraní pestovateľských zmlúv..... II - 5394

– O príručke WWTE ..... II - 5396

– O zápisnici zo zasadnutia predstavenstva WWTE z 20. januára 2000..... II - 5397

– Záver, pokiaľ ide o obdobie od 5. mája 1998 do dňa prijatia napadnutého rozhodnutia ..... II - 5398

O tvrdeniach, ktoré predložili žalobkyne, aby preukázali, že v období, keď dochádzalo k porušeniu, konala WWTE na trhu samostatne ..... II - 5399

Záver ..... II - 5400

O trovách ..... II - 5401